

VIENYBĖ LIETUVNIKU

Literatūros, mokslo ir politikos sanvaitinis laikraštis.

Nr. 3.

Plymouth, Pa., d. 17 Sausio (January) 1900 m.
ENTERED AS SECOND CLASS MATTER AT THE POST OFFICE AT PLYMOUTH, PA.,

Metas XV.

Rasiant apie permainymą adresu
butinai reikia atsiųsti ir senąjį adresą.
Dėl norinčių pamatyti mūsų laikraštį siunčiame vieną numerą dykai.
Prenumerata turi būti iš viršaus apmokėta.

THE WEEKLY

„Vienybė Lietuvniku“

APPEARING EVERY WEDNESDAY

The only Lithuanian "NEWSPAPER" in PLYMOUTH, PA. Represents the interest of more than 300,000 Lithuanians in the United States. Subscription only Two Dollars per year.

RATES OF ADVERTISING.

ONE LINE ONCE \$0.25
ONE INCH ONCE \$1.00
ONE INCH, ONE YEAR ... \$10.00
all communications must be addressed

J. J. Paukštis & CO. Plymouth, Pa.,

The Printing Office of „Vienybė Lietuvniku“ executes the cheapest, promptest and most correct printing in lithuanian language:

JOB PRINTING in all modern languages.

„Vienybė Lietuvniku“

Iszeiną kožną Seredą, Plymouthe

KASZTUOJA.

ANT METU AMERIKOJE.... \$2.00.
Į UZMARĖ..... \$3.00.

APGARSINIMAI.

Colis apgarsinimo ant metų \$10.00
Viena eilutė smulkiom raidėm 25c.
Už colį vieną sykį garsinant 100c.
Pajieszkojimai: už vieną sykį 50c.
Du sykius garsinant 75c.
Tris sykius [už vieną dolerį] 100c.

Pinigai kitaip nesišlunczia, kaip tik per MONEY ORDER, POSTAL NOTE arba registravotose gromatose, ant ezito antraszo:

J. J. Paukštys & CO.
224 East Main Str.,
Plymouth, Pa.

SPAUSTUVE.
„Vienybes Lietuvniku“
224 E. Main Street, PLYMOUTH, PA.

Spausdinasi visokios knygos, konstitucijos dėl draugyszių, apgarsinimai, tikietai, bilos, gromatos ir kiti visoki darbai. Darbas atliekamas greitai ir pigiai.

PARDUODA LAIVAKORTES

* Ant visu kialiū geriausiu ir greičiausiu laivū *

Siunczia piningus į visas svieto dalis greitai ir pigi. Norintis kad jo piningai siuncziami į tėvynę nepražutų ir kū greičiausiai nueitų tegul kreipiasi pas mumis

Po TOKIU ADRESU

J. J. Paukštis & Co.
(P. O. Box 1018) East Main str. PLYMOUTH, PA.

Lietuviszkas ir Lenkiszkas **Kromas** visokių szviezių tavory. Taipogi pardūda szipkortes į visas dalis svieto, ant greičiausių ir druceiausių laivų. Iszmaino visokius piningus, o ir nusiunczia į uzmarę, tiesiog į namus greitai ir pigiai.

Tam. A. Butkevyczius,
NANTICOKE, PA.

FRANK KOONS
Hotelis ir Restauracija
88 E. Market str.
Wilkes Barre, Pa.

Keleiviams geriause nakvyne.

{ Prieszais dypą }
{ L. V. gelžkelio }

PRZESZLO 25 LAT
uzywa wszystkie narody swiata
na

REUMATYZM,
NEURALGIE i podobne choroby,
wyrabiany na podstawie scislych
NIEMIECKICH
PRAW MEDYCZYNYCH,
szlawni Dr. RICHTERA
„KOTWICZNY“
PAIN EXPELLER.

NIE MA NIC LEPSZEGO! Prawdziwy tylko ma „KOTWICE“ za markę ochronną
F. Ad. Richter & Co., 215 Pearl St., New York.
31 MEDALI ZŁOTYCH i innych
18 lli. Wiasne fabryki szkła.
25 ct. 150 ct. Uznaje go i poleca:
szlawniejsi lekarze, wiasni iiele szkladów artecznych duchowni i inne znakomite osoby. Blizsze szczegoly u F. A. Richtera & Co.
215 Pearl St. N. Y.

DRA RICHTERA
KOTWICZNY STOMAKAL najlepszym srodkiem na kolki niestrawnosć, choroby zoladka.

Daktarka.
Johanna Zelviene.

Vienintele lietuviszka daktarka gydo visokias ligas. Offisas ir gyvenimas: ant kampo Centre Ave. ir Church uleyzių. PLYMOUTH, PA.

Offisas { nu 7 iki 9 ryto,
nu 12 iki 1 po piet,
a idarytas { nu 6 iki 8 vakaro.

Mesinyzia
Adomo Adzgaucko,

Uzlaiko kasdien szviezia mesa, kiau-liena, versziena, jautiena, avincziena, kumpiai szviezi rukyti, deszru visokių galima gauti dideliam pasirinkime.

Teipogi uzlaikau miltu, cukriaus, kavos, arbatos, zuvu, silkiu, surio ir visko kas tikt yra reikalinga zmogui del maisto, ir uz pigesne preke nei kaip pas kitus visi pas **Ad. Adzgaucka**
220 E. Main Street
PLYMOUTH, PA.

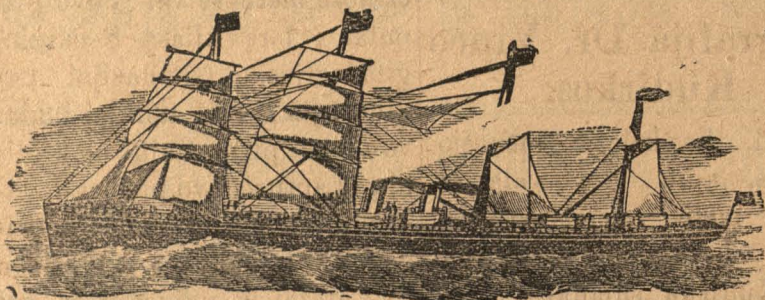
Max Kobre

Successor to

KOBRE & HERSCHMANN

Litewski i Polski **BANK**

40 Canal Str.,—142 Division Str., New York

Prieteliai! dudu jums žinia, kad mes pardudam Szifkortes ant visų greičiausių laivų už pigiausią prekę. Esu užtvirtintu agentu ant linijų North German Lloyd Bremeno; Hamburg Amerikan Line Hamburgo; Red Star Line, Antverpo ir Nitherlands Lines Roterdamo. Siunčiame piūgus, kuriūs jūsų prieteliai gauna į 15 dienų. Musų kantoroje galite susiszekėti lietuviszkai ir lenkiskzai. Ateikite ir persiliudikite, kad mes per 25 metus su kožnu apsiėjome teisingai. Teiposgi pardudame tikietus ant visų geležiukelių Amerikoje ir Europoje.

KANTORAI MUSŲ EUROPOJE YRA TOKI

31 Admiralitatstrasse Hamburg. 46 Heerdenthorsteinweg Bremen.
20 Maaskade Rotterdam.

LINKSWAM NAME MUZIKA VIS YRA

Jz \$500 PIANO ARBA \$250 VARGONUS daugelis žmonių negal nusipirkti nei moka ant jų grajyti. Home Music box užima jų vietą ir dėlei pigumo gali ir vargiausias smogus nusipirkti. Grajija taja muzika net sunkiausias kompozicijas. Kompozicijos yra isdirbtos ant plieninių volelių, kurie turi plieninius dantis, o ne kokius popierinius arba kitokius. Turi meilų balsą ir nudūdi kaip vargonai. Grajija visas dainas, kurios palinksmina senus ir serganezius. Bovija visą draugystę gražiausiais valens, polkomis, kadriliais ir t. t. Pagelbsti dain vimui visų popularizkų dainų. Linksma bova vaikams. Ji grajija per 1000 visokių kompozicijų. Yra tai apdyvytinis isradimas. Tukstanezius paliudijimų turime nu užganėdintų pirkėjų. „Teip daug visai nesitikejome“ sako jie. Tai yra tikrai pigi muzika. Su viskūm sveria 16 vartų. Kas tuoja tikrai \$6.00 gražoje skrynuteje su kompozicijoms. Nusisim j m gae \$3.0 per Expressą. Agentai g-rai užpalno. Greitai pars dūda. Atsiusota už 2 ct. markę 161 katalogo ir tt.

STANDARD Mfg Co., 45 Vesey St., New York; P. O. Box 2853, dept. 64

Skaityk su atyda!

Pirmas Lietuviszkas **BRAVORAS** Suvienytose Valstijose Sziaurinė Amerikos, kuriame isdirba geriause ALŲ PORTERĮ ir ELIŲ.

Nes yra daromas isz grynų javų ir geriausių apfinių, norint ir geiaant truputį užsilinksmini bet gal-

vos neskauda, nes jame nėra jokių primaiszytų kvarbų nė orozkų.

Todėgi perkantieji ir parlavėjai (karcziannikai) visos reikalaukite Lietuviszko

laus: — viena jog yra geriausias alus, o antra teip darydami suszelpsite aavo Vientauczius lietuvius.

POLISH--LITHUANIAN BREWING CO.

DANVILLE, PENN., A.

M. ROSENBAUM

Geriause dėl Lietuvių Agentura ant visos

Philadelphios.

Pardudam LAIVAKORTES ir TIKIETUS GELŽKELIŲ į visas dalis svieto, ir ant visokių linijų. Turim susineszimus kiekvienoj' dalyje svieto ir siunčiam pinigūs greitai ir pigei.

Susiszekam visokiose kalbose. Pinigūs priimam ban- kon ir iszinainom. Visame dūdam prieteliszką rodą.

Musų Offisas 609 South Third str., PHILADELPHIA, PA.

Kasnorį gero tavo gauti ir ska- naus gėrymo ragaut. tegu atsilanko

pas Joną Żakaucką
Plymouth, Pa.

AGENTAS

ass-kuravojimo NAMŲ ir visokių DAIGTŲ nu ūgnies

W. WILLIAM, agentas.

Main str. Plymouth, Pa.

Visokias knygas.

lietuviszkas, taip dvasiszkas kaipo ir moksliszkas, taipgi ir laikraszezius; kaipo tai: „Varpa“, Ukininką“ ir „Tėvynės Sargą“, visus tris kartu imant ant 1900 m. gaucama už \$3 dol. Katalogą knygų ir laikraszezius ant paziures pusiencziu dovānai. Užprasiant knygas arba laikraszezius, reikia sykiu ir pinigūs prisiusti.

Jurgis a Lpinas
Tilžėje — Tilsit
Ostpr. Germany.

SZITA PUIRŲ LAIKRODELĪ nusisim kožnam dykai ant paziures. Yra tai puikiausias ir 2 tūs piningus. Luk-ztai yra isz gryno sid-brosu geriauseis viduria s. iszro Ant \$100 laik-rodelio ir Gvarantūtas ant 25 metų. Kasztūja tik \$2.75 per C.O.D. o norėdami ir taja spil ure, tai kasztūja tiktai 10c extr.

DYK... ant 10c puke spikete jigu piningus prisit isz kalno, o mes užmokam kasztus už expressą.

6.49 HUNTING CASE OR LADIES Tikras Gold Filled laikrodėlis ne- leitytas nes luk-ztai yra isz gryno aukso geras lėl visų. Turinti- geriansius merian Movements Gvarantūtas ant 25 metų. Iszrodo laikrodėlis kaip už \$50. Ats-uk \$6.40 o laikrodėlis tavo, o pri-ktam dū-im DYKAI puke spil kutė dė tū ka pris-ų piningus isz kalno, o tada mes užmokam ir už ex- pressą. Szitas laikrodėlis yra puigiai iszmargintus.

Neužmirszkit!

Visi musų laikrodėliai yra szeziami per C.O.D. su poruzėrimo pavėljimui, jeigu nepatiks tai ant musų kasztu sgrazis. Šeštis tūs piningų per 10c tiktai. Mes isz kalno ant visos

\$1.25 GERAS DĒ KARALIAUS Laikrodėlis kuris gali buti nesz otas per visus ypatus. nikelinis su gerais vid- reis ir nepajūsta Gvarantūtas ant 5 metų. Prisiusim per .O.D. už \$1.25, jeigu ne- nepatiku tai gaut at- siust ant musų kasztu laik- rodėli atgalios. DYKAI pris-ų ant puikų lenciugėlių, jeigu pris-ust piningus su užprasymu. Szitas laikrodėlis yra pigiausias, puikiausias ir drucziansias už teip pigę prekę. Neužmirszkite, jeigu nepatiks, — neimkite

\$3.98 HUNTING CASE GENTS OR LADIES Puikus 14 karato du- beltavai pa- auktūtas, tikro American Movements Gvarantūtas ant 20 metų. Prisiusim C.O.D. o jeigu patiks užmokėk \$3.95 agentui, arba prisiusk gromatoje \$3.95, o prisiusim laikrodėli ir DYKAI puikų lenciugėlių, mes užmokam tada visus kasztus prisiuntimo. Razant reik padėt sr vyri zką ar moteriszką laikrodėli reikalauji; atidengtą ar uždegtą

Jam su meziat piningus

su ord-ru t-aptakvėst-ka ov-ų a-ŲK-1, o mes užmokam už expressą ant 10c tiktai piningų ant 10c tiktai piningų, o mes užmokam kasztus už expressą. Szitas laikrodėlis yra puigiai iszmargintus. Chicago, Ill.

PERŽVALGA.

— Sausio (1900) mėnesis yra sukaktuviniu 10 metų išėjimo „Ukininko“ Prusose. Amerikos lietuviai sukaktuvėms privalytu parengti szian ir ten bent prakalbas.

— Pirmuoju „Ukininko“ sandarbininkų, ir tai didžiausiu, buvo Dr. V. Kudirka.

— Išleidimas „Ukininko“ per 10 metų, su išleidimu daugelio knygelių ir užlaikymu redaktoriaus, kasztavo į 9000 rublių. Knygelių visokių tapo atspausta į 115,000 o paties laikraszcio į 60,000 egz.

— „Ukininko“ redakcija perkracziusi 10 metų savo darbą, pasidžiaugia iš pasekmės; prekę numazino nuo 4 ant pustreczios markės (65 ct.), nesumazinant laikraszcio turinio. Skaitytojų skaitlius žymiai pasididinęs o sandarbininkai teipgi.

— Tilžėje susitvėrė lietuviszka dainininkų draugystė ir subatol, 30 Gruodžio 1899, iškelė koncertą.

— „Tilžės Keleivis“ ragina savo skaitytojus prie padauginimo kariszkių laivų, kad nepatekti po Maskolių valdzia dalinant svieta.

— Vilniaus citadelėje sėdi 8 lietuviai už lietuviszkus rasztus.

— Chicagoje ant tikrujų jau susitvers antra lietuviszka parapija, žinoma ant kersztokun. Krawczunui. — Kad ir sudegs grinczia, bet žiurkė galakis išdegs.

— Teipgi Chicagoje susitvėrė nauja lietuviszka draugystė po vardu „Saldžiausios Szirdies Vieszpaties Jezaus.“

— Chicagoje szv. Martyno draugystė losz teatrą „Kraziecziai“ 25 d. Vasario.

„Bažnyczios Tarnas“ praneša kad A. Jocis gavo diplomą nuo gubernatoriaus ant miesto Philadelphios. — Watterburio lietuviszkoje bažnyczioje 8 ir 9 Sausio buvo 9

sziubai. Sako: vyrai sukruoto pacziuotis turbut iš priezasties szalczių — tai ir gerai! Bet 9 sykius 10 yra \$90 — tai dar geriaus!

— Kun. Žebrys per „Viltį“ nerodyja kelti protesto priesz „Heraldą“, kuris zodziuose ir paveiksluose perstatė lietuvių gyvenimą — ir gerai, nes protestuoti priesz išzrodanczius mūsų peiktinus darbus butų tik niszmanymas.

— Iš spaudos išzėjo nauja knygėlė „Paveikslai.“ Paraszė Žemaitė“ puslapių 102.

Aukos parodai

Isz Baltimore, Md.

- P. Adamaviczius -50
- Jieva Adamaviczienė -50
- D. Baliunas -25
- A. Arczikauskas -25
- A. Mikulionis -25
- V. Ambrasas -15
- V. Sajauckas -10
- B. Pikelis -10
- J. Bubnys -10
- Teklė Stabalauckiutė -10

Isz Thorp, Wis.

- P. Akramaviczia -30
- F. A. Mikolainis -50

Isz Derby, Conn.

- J. Sinkeviczius -25
- K. Mileris -25
- A. Pranaitis -25
- A. Anskaitis -25
- J. Šinkeviczia -25
- L. Staszaitis -25
- J. Povilaitis -25
- B. Jusaitis -25
- A. Butkus -25
- V. Kalinauckas -25

Dr. szv. Kazimiero isz Ansonia, Conn. per Susiv. kasierių

p. Radzeviczių 5— „Vilties“ redakcijos surinktos ir prisustos auk. 48,85

Buvo \$1264,89

Labu \$1325,34

J. J. Pauksztis.

Aukos kankintiniams

Dr. szv. Kazimiero isz Ansonia, Conn. per Susiv. kasierių,

p. Radzeviczių 5—
Buvo \$91,00
Labu \$96,00
Redakcija.

Isz Lietuvos.

Biografija Dr. Vinco Kudirkos.

16 d. Lapkriczio mėnesio, vakare, apie 9-tą valandą, 1899 mete, persiskyrė su sziuo svietu daktaras Vincas Kudirka sulaukęs netoli 41 metų amžiaus.

Ką padarė gero Lietuvai ir lietuviams, a. a. Vincas, kiek pasėjo naudingų sėklų ant mūsų neapdirbtų dirvų savo rasztais, zodziais ir darbais bus apraszta vėliaus. Asz gi tik paminėsiu trumpai gyvenimą a. a. Kudirkos.

Gimė jisai Pažerių kaime, Vilkavisztkio parapijoje, Suvalkų gubernijoje (toje dalyje jos gyventojų ką „Kapsais“*) vadinasi). 1858 metuose 31 dieną Gruodžio mėnesio, pagal naująjį skaiczių. Motina jo buvo Elzbieta (pagal tėvus Jasiulevicziutė), tėvas-gi Motiejus Kudirkai, abudu tuomet pacziam suaugime žmonės. Jaunystę savo praleido a. a. Vincas savo tėvų namuose, kurie stovi ant paties ežero kranto, isz kitos-gi pusės tėvo kolionija prieina prie girios — tai-gi vieta gana smagi. Tėvai buvo žmonės gana gerai pasiturinti: kolionija gero lauko apie 70 margų. Pradėjęs eiti į mokslus jaunas Vincas pasirodė esąs geros galvos. Pertai buvo atiduotas į „klešas“ Senapilės, t. y. į gimnaziją. Kelintuose metuose pastojo jis į gimnaziją, tikrai nežinau, bet bene 1871 metuose; bent tikrai žinia, kad 1877 m. Birzelio mėnesij pabaigė szeszės kliašas gimnazijos ir tą patį rudenį pastojo į Seinų rymo-katalikų Dvasiszką Se-

*) Per tai po savo rasztais jis dažnai pasiraszydavo „Vincas Kapsas“.

minariją, kur prabuvęs beveik dvejus mokslo metus pavasari 1879 m. Gegužės mėnesyje atsiėmė savo popieras nuo regenso, t. y. išzėjo isz seminarijos; po vakacijai tuose pacziuose metuose vėl buvo priimtas į 7-tą kliašą Senapilės gimnazijos. Gimnazijai mokinosi jis gerai, tankiai budavo tarpe pirmutinių mokintinių ir apturėdavo pirmas dovanas už mokslą. Gimnaziją baigęs 1881 metuose nuvažiavo į Varszavos universitetą ant filioliogiszko skyriaus, kurio klausė vos 1 metus, ir 1882 metuose perėjo ant medicinos, kurią pabaigė rudenyje 1889 metuose. Varszavoje bebunant 1885 metuose rudenyje buvo paimtas žandarų įkalėjimą už prigulėjimą prie slaptos priesz valdzia einanczios draugystės, sėdėjo tik apie 3 nedėlias; kitokios bausmės nuo valdzios ne buvo, bet universitetas pasirodė baisesnis už paczią maskolių administraciją ir atstatė studentą V. Kudirką ant 2 metų nuo mokslo. Apart tokių baisių atsitikimų su valdzia a. a. Kudirka bebudamas universitete turėjo daug vargo pakęsti, nes kartais ir duonos kąsnio pritrukdavo jam. Tai vis jau tuomet paardė jojo silpną isz prigimimo sveikatą, ir ypacz per žandarų visokius tyrinėjimus stud. Kudirka jau labai pasibaigusiu išzrodė. Prisi- metė kosulys, kartais ir su kraujais,—zodziu jau universitete bebunant apsireiszke plauczių dziovos ženklai. Lai- kui bėgant liga tai pasimazindavo, tai vėl labjaus pasirodydavo, ale jau neatstojo, iki ant galo pagalios visai neperkirtosilpno siulo gyvasties.

Pabaigęs medicinos mokslus daktaras V. Kudirka apsigyveno Szakių miestelyje, Naumieszcio pavietyj, Suv. gub., kaipo liuosai praktikuojantis gydytojas. Bet vos tik iki 1894 metų pasidarbavęs tu-

rėjo persikelti dėl silpnumo sveikatos į šiltesnes vietas — iszkeliavo rudenį į Krymą, kur ateinančią žiemą vėl buvo iszvažiavęs, ant vasaros kas syk pargrįždamas į Lietuvą. Žiemą 1897 metų perleido ant kranto Adrijatiszkų marių Abazijoje. Paskutinius-gipus treczius metus gyveno jau nuolatos Naumiestyje. Čia da reikia paminėti, kad vasarą 1895 metų Dr. V. Kudirka vėl buvo pakliuvęs į žandarų rankas. Mat buvo suimtas tuomet stud. Maskvos universiteto Liudviks Vaineikis ir pas jį atrasta du Kudirkos laiszku. Jau dizekziai padusų tuomet ligonį Kudirką isz Plokszczių nuo Nemuno kranto žandarai nugabeno per dulkes ir duobes už 15 mylių į Kalvarijos kalėjimą. Ar tai ne menkai ligoniui sveikatos snėdė? Bet žandarai turbūt bijodami, kad kaltininkas jiems kalėjime nenumirtų, už kelių dienų paleido jį, nors tyrinėjimas paskui da ne kartą kankino. Ant galo pagalios isz szios bylos iszėjo jis iszteisintas. Žandarai, matyt, tikrai tikėjosi, juog ir be to jų kaltininkas neužilgio turės užbaigt savo gyvenimą. Vienok Dr. V. Kudirka po tam da ketverius metus suvirszum gyveno ir dirbo.

Budą a. a. V. Kudirka turėjo szvelnų, taktiszka, linksmą, vienok rimtą ir labai tvirtą—nuo savo persitikrinimų, nuo aprinkto kelio, nuo prizadėjimų jis niekadods neatsisakydavo ir jau dizekziai budamas kuniszka apsilypintu, vienok visados iszpildydavo, ką apsiimdavo.

Neiszpasakytai jis buvo prisirszęs prie savo prigimtos žemės—Lietuvos. Nors nekartą turėjo progą gauti sziltą vietą Maskolijoje, tacziaus jam ne per mislį neperėjo noras atsiskirti nuo savo motinos Lietuvos, ir nei kareivis koksai tvirtai iszliko ant vietos iki

paskutiniam kvėpavimui.

Patsai labai pildydamas savo pareigą to paties reikalavdavo ir nuo kitų ir baisiai pykdavo ir net nekentė, gali sakyti, tokių lietuvių—renegatų—mandarinų (kaip jis vadindavo), kurie daug prizadėję, paskui pamynę po kojų tuos įžadus prasiszalindavo nuo darbo ir dingdavo dėl Lietuvos.

Draugijai, susiėjimuose, ant vakaruszkų ir ant kitokių pasilinksminimų a. a. V. Kudirka visados buvo mielas svečias, nės, iki sveikata tarnavo, jis mėgdavo ir mokėjo pasilinksmiti ir kitus palinksmitinti — puikiai žaidė ant skripkcs ir violenczelės, smagiai szoko, gerai dainavo.

Ugio buvo vidutinio, veido smulkaus bet labai gražaus, barzda ir usai reti, nedideli; paskutiniaisiais metais sziek tiek prazilo ir ant kuno buvo laibas, eisenos smagios, akių aiskzių.

Pinigų jis nerinko ir neturėjo; kiek susirinkdavo, tai iszleisdavo ant lietuviszkų dalykų ant knygų ir ant kitokių reikalų. Numirdamas jokių turtų nepaliko. Paskutiniuose metuose ant ligos patalo bebudamas ligonių gydymu neuzsiėmė ir gyveno draugų ir draugių szelpiamas, 1) tik isz dalies szj-tą uzdirbdamas literatiszku darbu. Czioniai reikia paminėti poniją Valeriją Kraszauckienę 2), kuri su dideliu pasiszventimu prižiūrėjo ligonį daktarą V. Kudirką iki paskutiniai valandai jo gyvasties. A. a. Vincas buvo labai darbsztus. 3) Dirbdavo jis

1) Amerikos lietuviai Dr. V. Kudirką teipgi suszelpė apie su 200 rublių R.

2) Jai paszvestos V. K. eilios „Valerijai“, Varpe 1890 m. No. 10.

3) Dr. V. Kudirka raszė į „Vienybės“ redakcija dar 10 spalnio 1899 m. tarp kitko sziteip:

„Da vienas dalykas man rupi, o tai: kad galėcziau suspėti su „Juoda Žeme“—tur but da suspėsiu, norint giltinė gana arti suka aplinkui mane.“ Taigi raszė veik mirdamas.

labai nuosaikiai, nesiskubindamas nuo vieno darbo prie kito, kiekvieną žingsnį gerai apsvarstęs. Sekdavosi jam ir eilės ir proza raszyt ir muzikaliszki veikalai komponuoti. Atmintį gilia ir szviesų protą turėjo iki paskutinių dienų. —

Kada pradėjo užsiimti lietuviszkais dalykais, asz tikrai nežinau. Ar užsiėmė tuobudams gimnazijai ir seminariijoje, man žinių truksta. Kaip pirmą jo spaudintą darbėlį, laikau eiles: „Kodėl žydai nevalgo kiaulienos“, kurios buvo patalpintos „Auszroje“ 1885 metų. Bet tikrą savo darbsztumą a. a. dras. V. K. parodė tik „Varpe“ ir isz dalies „Ukininke“ ir da kituose laikraszcziuose, kaip „Vienybės Lietuvininkų“, „Lietuvoje“ ir „Lietuvos Ukininkų kalendoriuose.“ „Varpe“ jisai visą savo duszią buvo padėjęs, jam jis dirbo, dėl jo gyveno. Gali sakyti, jis „Varpą“ ir sutvėrė, nės jam priguli didelė dalis garbės uzmanymo iszleisti „Varpą.“ Per visą 11 metų savo gyvenimo „Varpas“ turėjo mirusiam dre. V. K. tikrą draugą, nenuilstantį darbininką, ne kartą ir savo vadovą. Kas nori darbus a. a. Kudirkos pažinti, tegul skaito pirmucziausiai „Varpą“; nės jame yra visas V. Kudirka su savo idealais, norais viltimis, su savo kalba tai szvelnia-meilia, tai smarkia-kandzia, tai pagirianczia, tai iszjuokianczia.

A. a. Vincas puikiai pažino savo prigimtą kalbą—jos grynumu, miklumu, smagumu jis, gali sakyti, perėjo visus kitus lietuviszkus rasztininkus. Mokėjo jis gerai ir lietuviszką gramatiką. Jau paskutiniuose dieneose gyvenimo da jisai mislyjo apie sutaisymą ir iszleidimą „Varpo“ gramatikos.

Apart lietuviszkos kalbos V. K. gerai mokėjo lenkiszka maskoliszka, vokiszka; pranziszka ir lotyniszka knygas galėjo skaityti mažai reika-

laudamas žodyno pagalbos.

Dabar paduosime suraszą veikalų dro V. Kudirkos. Turime iszangszto persergėt skaitytojus, kad tai ne viskas, kas iszėjo isz po plunksnos, czionai ras vietą, nės neturint po ranką visų NN. „Varpo“ ir „Ukininke“, sunku buvo viską susekti:

1. **Laisvos Valandos**, eilės: teip uzvadino jis surinkimą savo trumpesnių eilių; czionai surinktos 24 eilios, kurios buvo patalpintos „Varpe“, „Ukininke“ ir „Lietuvoje.“
2. **Lietuviszkos Kanklės, dainos 4 balsams sutaikintos.** I ir II dalis: tai yra dvi knygutės žmonių dainuojamų dainų.
3. **Pasakos pagal Krylovą:** surinkimas 11 eiliuotų pasakų verstų dro. V. K.; isz pradzių jos dalimis spaudinosi „U-ke“ ir „L. Ukininkų Kalendoriuose“, dabar gi iszleistos skyrium knygutėje.
4. **Virszininkai, margas paveikslėlis** paraszė Perkunas: czionai juokingai (bet teisingai) apraszyti darbai Naumiesczio virszininko Kusakovo ir jo sebrų; spaudinosi isz pradzių „Varpe“ paskui iszėjo skyrium knygutėje.
5. **Vilkai:** juokingai apraszyti virszininkai Vilkauszkie pavieto, patalpinta „Varpe“ 1898 m.
6. **Lietuviszko tiltotatminimai:** V-pe 1896 m.
7. **Cenzuros klausimas** (ar tikrai pavadinau ne tvirtinu); juokingai apraszytas zinomas žandarų virszininkas Vonsiacokoi (Podleckoi), buvo patalpintas „Varpe“ turbūt 97 metų.
8. **Tiesos eilės rasztyti:** atspaudinta „Var-

- pe“1898 m.
9. Hiegiena. Arbatakavairtabakas „Var-pe“ 1889 metų.
 10. Alkogolis ir alkogolizmas: V-pe 1895 m.
 11. Keistutis, tragedija 5 aktuose lenkiskai parasze A. Asnyk: buvo atspaudinta „V-pe“ 1896 m. ir skyrium iszejo kasztu „T. M. D.“
 12. Narimantas Didis Lietuvos kunig. tragedija 5 aktuose, lenkiskai parasze Tekle Vroblevskiene; „V-pe“ 1897 m.
 13. Mindaugis, Lietuvos karalius, lenkiskai parasze J. Hovackis, lietuviskai iszverte V. K. Naumiestyje 1898 m.
 14. Orleanso Mergelė, tragedija Schillerio, iszverte isz vokiszko Naumiestyje 18. IX, 97 m., iszejo skyrium knygeleje kasztu „T. M. D.“
 15. Vilius Tell, drama. Schillerio, iszverte isz vokiszko Naumiestyje 5. IV 98 m. spaudinosi „Vienybėje“ ir skyrium knygtuteje.
 16. Kainas, misterija Byrono—„V-pe“ 1894 m.
 17. Velines, dalis trecioji, parasze A. Mickevyczius, vertė „Varpas“. (Pasveikinimui dienos 24 Gruodzio 1898 m.): tai yra vertimas III dalies Mickevycziaus „Dziady“, spaudinosi „Varpas“ 1899 m.
 18. Vaidilos apysaka, isz Konrado Vallenrodo Mickevycziaus, rankrasztis, iszversta 5. VI. 99m.
 19. Jurgis Durnelis, lenkiskai paraszyta apysaka Brolio,—V-pe 1890m.
 20. Pagieža, teipo gi Brolio, „V-pe“ 1891 m.
 21. Uzsimerkus, isz Bellamy, V-pe 1892 m.
 22. Rusvos Dulkes, lenkiskai parasze Maria Rodzevicziute, lietuviskai vertimo dalis priguli V. Kudirkai. „Varpas“ 1892 ir 1893 m.
 23. Zvirbliai, novelė A. Dygasinskio „Varpas“ 1897 m.
 24. Isz tevyne iszkos dirvos, toliaus pavadinta Tevyne iszki varpai ir ant galo—Tevynes Varpai—talpinosi beveik kiekviename numeryje „Varpas“ ir apsvarstydavo yvairius klausimus Lietuvos gyvenimo.
 25. Literatizska perzvalga su paraszu V. K., yvairiuose NN. Varpas.
 26. Vaitiekus Smalgas, novelė, lenkiskai parasze M. Baluckis, vertė V. K.—„Ukininke“ 1891.
 27. Girtuoklis lenkiskai parasze Z. K. Z., vertė V. K. „Ukininke“ 1892 m.
 28. „Ukininke“ dajo plunksnai priguli: Prakalba N. 1. 1890 m. (Tai buvo pirmutinis numeris U-ko), Liaukime begęj Ameriką N. N. 4, 5, 6, 1890 m., Zinios isz Lietuvos N. 3, 1890. Nuo Zapiszko N. 9, 1890 m.
 29. „Varpas“ dazie straipsniai paraszyti V. Kudirkos—Audiaturetaltera pars N. 2, 1892, Kovos bulių Ispanijoje, N. 12—1889, Tautystės pamatas pagal Nordau N. 8, —1892., Kalbos dalykai—N. 4.—1898. Politika N. N. 1, 2, 3, 3—1889 m.
 30. Rankrasztis su lenkiskomis eilėmis raszytomis nuo 1879 iki 1884 m. nespaudintas. Muzikalizski veikalai.
 31. Dukontredansai lenkiskai uzvardinti, Varpasavoi iszleisti, „z litewskich ludowych motywów“.
 32. Varpelis—valcas.
 33. Dėdienė—polka.
 34. Sudiev—Mazurka.
 35. Lepunėlė—polka—Mazurka.
 36. Bum—Czik—Czik—Mozuras.
 37. Nemunovilnys—valcas.
 38. Tańce Warszawskie.
 39. Tautiszkas Hymnas („Varpas“ N. 6, 1898).
 40. Dainos su gaidomis V-pe ir gi V. Kudirkos sutaisyta.
 41. Seselės Lelijės—valcas (rankrasztyje nespaušta).
 42. Rambinkalnio karalaitė—polka (rankrasztis).
 43. Meiluzė—polka (rankrasztis).
 44. Staccat—polka (rankrasztis).
 45. Vis-a-vis—galopas (rankrasztis).
 46. Wildold—galop (rankrasztis).
- Tiek suradau a. a. daktaro V. Kudirkos veikalų. Prie to reik priminti, kad raszinėjo da jisai korespondencijas ir į lenkiskus laikraszczius—„Głos“ ir „Kuryer Codzienny“, po pseudonimais—„Nemunas“,—„Szeszupski“, arba tiesiog „W. K.“
- Raszinėdamas į lietuviskus laikraszczius pasiraszydavo: Vincas Kapsas, V. K., V. Perkunas, Vincas, Hygienos Tarnas, Q. D. ir K., po „Tevynės Varpas“ visai nepasiraszydavo. *Vargėla.*
(Isz „Ukininko“)
-
- ### Politiszkos zinios
- Amerika.* Pietinėje dalyje salos Luzon, pilipiniečiai buvo pasirengę pakelti didesnius muszius, bet neturėdami gana kanuolių turėjo pasitraukti nuo amerikų kaip ir sziaurinėje dalyje. Amerikonai isz sziaurės traukia į pietus ir užima vietas isz naujo, kurias turėjo jau savo rankose ir apleido dėl stokos pajiegy. Amerikonams traukiant į pietus, pilipiniečiai vėl renkasi sziaurėje ir užima miestelius, kuriuos amerikoni dėl stokos kareivių apleido. Tokia budu amerikoni norėdami suvaldyti pilipiniecius, turės padauginti savo kariauną dar dvilinkai, kad visuose miesteliuose būtų atsakantis skaitlius kareivių, kurių neįstengtų pilipiniečiai pergaleti. Tai gi Amerikai prisiėis laikyti daugiaus kariaunos Pilipinuose negu jos laikė Suvienytose Valstijose.
- Susimuszių atsitiko kas diena, kur pagal gen. Otis'o praneszius amerikų nedaug tapę užmuszta bei suzeista. Bet toms zinioms negalima tikėti, neesant patvirtinimų, kas jau ne kartą atsitiko, kur buvo pasigyrimai vietoje nuokriczių. Pas St. Thomas pilipiniečiai atmuszė tris sykius amerikonus atgal ir tik atėjus paszalpai, amerikoni pilipiniecius nustumė tolyn.
- Amerikos kongrese ir senate eina ginczai apie suteikimą pilipiniečiams ir kubiečiams patvaldystės, kurie yra gana subrendusiais savimi valdytiesi pagal savo norą. Kongresas ir senatas nutartu suteikti laisvę, jeigu už ją atsirastu didesnė dalis balsų, o tada turėtų ir McKinley prisi-lenkti. Pilipiniečiai buvo atsiuntę savo pasiuntinius pas McKinley ant tarybų, bet McKinley jų nepriėmė. Jam geriaus patinka gozimas kraujo ir lupimas gyventojų, negu sandora.
- Amerikos kapitalistai valdzios partijos sudėjo sau per \$80,000 fondo dėl užmusztogen. Lawtono, Pilipinuose, paczius ir vaikų. Senatas paskyrė teig gi po \$20,000 ant metų iszmokėti Lawtonienei, kuri dabar pastos milijonierka. Tu-

liems ir myris atnesza nauda.

Pietinė Aprika. Jeigu burai laikysis dar vieną mėnesį kaip iki šiolei, tai visa Anglijos ministerija turės pasitraukti nuo vietų. Jau dabar publika vadina ministerius judosiais ir rakaliais, dėl kurių spekuliacijų turėjo pakilti nereikalinga karė, žudanti teip daug gyvasių vien Anglijos pusėje, ką ir vėl padaugino muszis apgulime miesto Ladysmith, kur anglai vėl apturėjo skaudų smugį. Burai užsima nę varu paimti miestą ir sutraukę savo pajiegas arcziaus prie miesto, bombardavojo isz visų pusių ir užmuszė 13 bei sužeide 27 apicierus, ir per 800 kareivių yra užmusztų ir sužeistų. Burų tame muszyje tapo užmuszta 26 ir 77 sužeisti. Tai-gi ant vieno buru isz-eina po 8 anglus. Nors burai szaunei anglų užmuszė, bet miesto dar nepaėmė. Gen. Bulleris girdėdams kanuolių ir szaudyklių szuvious neįstengė suteikti jokios pagalbos gen. White, ir tiktai prisartino prie Tugela upės per 7 myles. Per upę Bulleris bijosi eiti, nes gal iszeit prascziaus negu pirmą sykį. Upė nuo didzių lytų yra labai patvinusi ir burams nedidelių pajiegų reik sargybai; jie sergsti vien tiltus.

Vėkarinėje dalyje tuom tarpu nieko svarbesnio neatsitiko apart susimusimų tiktai sargų. Angliski genarolai Methuen, French ir Gatacre sėdi ant vietos ir nieko negal veikt priesz burus. Gen. Methuen, turėjo suteikti pagalbą miestui Kimberley, bet pats nesulaukęs pagalbos pateks į burų rankas, nes aplinkui jo kariauną burų pajiegos yra pasidauginę ant 30,000 po vadovyste gen. Cronje.

Apart nepasisekimų su burais, anglai susimuszė tarp savęs tamsoje, kame per 100 anglų galą gavo. 3000 burų buvo per 5 myles nuo Estcourt

ant vieno kalno suėję, ką patyrę anglai, po vadovysta majoro Kitchnerio, nakezia apsupo kalną su 5000 kareivių ir tyła lipo vis augstyn. Burai tą pajutę pasitraukė iszilgai kalno dar augszciaus ir anglai isz abiejų szonų sulipe ant kalno, susitike, mislyjo burus esant, pradėjo szaudytis ir durtuvais durtis nepažindami savęs. Valdžia szitą atsitikimą buvo užslėpusi, bet patys kareiviai, dalyvavę toje muszoje, tą iszreiskzė savo laiszkuose.

Jau nukeliavo į Kapstadą ir gen. Roberts su Kitchneriu; ar juodviems seksis geriaus kaip pirmiems genarolams, nežine. Vienok juodu vadovystės ant karės lauko dar neuzėmė.

Anglai isz pradzių tikėjosi pergalėse burus su 35,000 kareivių, nes anie ir tiek turėję. Sziandien anglai turi net 125,000 kareivių ir burų nepergalėjo dar niekur. Pasidauginus anglų pajiegoms, pasidaugino ir burų pajiegos jau iki 100,000 bei 206 kanuolių. Burams vis pergalint anglus, visi gyventojai angliskų valdybų jiems pritaria ir kariaunai tinkanti vyrai įstoja į burų eiles. Priegtam liuosnoriai isz visų szalių keliauja burams į pagalbą po ženklą „raudono kryžiaus“, neva gelbėti ir liginti sužeistus ir tokiu budu Anglija jų negal sulaikyti. Isz Amerikos 1000 airių keliauja į pagalbą burams, o kad valdžia nesulaikytų, jie keliauja kaipo emigrantai į pietinę Apriką. Australija jau prisipažįsta padariusi klaidą siusdama savo kariauną priesz burus. Burams anglus sumuszant ir Australijai yra gera proga numest Anglijos jungą. Dabartinė karė isztusztino Anglijos kasą ir jau jieszko paskolės tiktai \$100,000,000.

Anglija yra nužudzusi karėje su burais daugiau kaip 9000 kareivių.

Paskiausios ziniuos pranesza, kad laukiamas didis muszis

vėl ant Tugela upės. Burai esą gerai apsiginklavę ir pasirenge varu paimti Ladysmith bei atmuszi Bullerio pajiegas. Jeigu pasisektu burams ir dabar anglus sumuszi, tai jau anglai turės trauktis isz pietinės Aprikos, nes nepergalės visų gyventojų, kurie vieszai stotu priesz anglus.

Dalis darbu.

Shamokin, Pa. 100 kalnakasių, lenkų, tapo atstatytų nuo darbo už palydėjimą vieno užmuszto draugo. Atstatytų daugelis prigulėjo prie kalnakasių unijos ir dėlto sustraikavo visi unijonistai ir kompanija psiēmė atstatytuosius atgal prie darbo, nes negirdėta dar niekur, kad už palydėjimą užmuszto draugo darbininko kompanija atstatytų nuo darbo!

Wilkes-Barre, Pa. New York'o kapitalistai kėcion pastatyti medvilnės iszdarbystės pabirką, vertybėje \$500,000, kuriame gaus darbą nuo 400 iki 1000 darbininkų.

Natrona, Pa. 300 darbininkų sustraikavo „Pennsylvania Salt Mfg. Co.“ reikalaudami pakelimo algos ant 10%.

Youngstown, Ohio. Geležies liejinyčioje dėl pudlerių tapo pakeltos algos ant 25%. Dabar darbininkai gaus algas kaip 1879 m.

Brandford, Conn. Czion sustraikavo Yale & Towne Lock Co. darbininkai ant kurių vietos kompanija priēmė kelioliką lenkų.

Cleveland, Ohio. Gelzkelio kompanija Lake Shore pakelė dėl 200 inžinierių algas, kurie dabar gaus po \$3,80ct. ant dienos.

Scranton, Pa. Praėjusę sanvaitę buvo czion Lakkavannos ir Luzernės pavietų kalnakasių konvencija, kur nutarė straikuoti, jeigu kompanijos neiszpildys darbininkų

reikalavimo iki 18 Sausio.

Chicago, Ill. Darbininkai fortepionų pabirkuose sutvėrė uniją ko kompanijos nepripažino ir darbininkai sustraikavo. Straikieriai neisdirbti, kur bus darbininkų neunijonistų. Straikieriai gausna paszalpą isz „American Federation of Labor“ kasos.

Macanaqua, Pa. Nuo 8 metų nedirbusios kasyklos pradėjo dirbti. Darbininkai atvykę isz kitur, greit gausna darbą, nes czion nėra jų užtektinai.

Racine, Wis. Geležies liejinyčioje Lakeside Malleable Iron Co. sustraikavo 40 formų taisytojų už nepakelimą algos kaip buvo sutarta.

Pittsburg, Pa. 500 peczkurių ir jurininkų sustraikavo ant Monongahela upės reikalaudami pakelimo \$5,00 algos ant mėnesio, ką kompanijos atmetė.

Cleveland, Ohio. Darbininkai „American Steel & Wire Co.“ sustraikavo, kadangi kompanija paskirtame laike nedavė atsakymo ar pakels algas.

Louisville, Ky. 600 strykarių darbininkų sustraikavo reikalaudami pakelimo algos ir kad jiems būtų laisvė pirktis uniformos drabužius kur jie noro ne nuo kompanijos imti.

Isz lietuviszku dirvu Amerikoje

Boston, Mass. Gruodzio 31 dieną 1899 m. susitvėrė nauja Lietuviszka, Literatiszka Draugystė po vardu „Simono Daukanto“. Ant pradziuos draugų prisiraszė 13, isz szių vietų:

South Boston, Mass.

1. J. K. Jaruszevicius
 2. D. Volkunas
 3. J. Rupszaitis
 4. P. Mikalauckas
 5. V. Gumauckas
 6. D. Sargunas
 7. Raulynaitis
- Cambridge, Mass.

Somerville, Mass.
 8. J. Žvairaitis
 Hyde Park, Mass.
 9. Pr. Mockeviczia
 Lawrence, Mass.
 10. V. M. Sabonis
 Nashua, N. H.
 11. A. Ramanauckas
 Brockton, Mass.
 12. V. Petkunas
 13. M. Stipinis

Virszininkais tapo iszrinkti:
 Prezidentu—Pr. Mockeviczius
 Rasztininku—V. Petkunas
 Kasierium—J. Žvairaitis

Uzveizdoms } J. Raulynaitis
 } J. Jaruszeviczius

Mūsų Literatizskos Draugystės įstatai ir mieris:

1. Įstojimo mokestis \$1,00 sziuom laik.
2. Draugai nemoka mēnesinės.
3. Draugai negauna jokios pagalbos ligoi nėi mirus isz draugystės kasos.
4. Draugai turi buti tikri lietuviai, tėvynainiai ir darbsz tus ant liet. tautizskos dirvos be skirtumo tikybos bei nuomonų.
5. Draugai privalo parengti prakalbas, balius bei nupirkus kokį daiktą iszleisti ant laimėjimo ir uzdirbtus pinigus padėti į draugystės kasą.
6. Pinigai turi but sunaudoti vien ant tautizskų reikalų.
7. Pinigai netur but pas draugus bet pas kasierių, kuris uzstatys \$100,00 kaucijos ir reikale, per daugumos nutarimą kauciją padidins.
8. Mēnesinius susirinkimus draugai atliks per laiszkus su siraszinėdami. Ant pusmetinių bei metinių susirinkimų privalo suvažiuot į paskirtą vietą savo kasztais.
9. Draugystė prisidės su kasztais prie iszleidimo kokios mokslizskos knygos bei senovės liekanų lietuvizskų rasz tų; tik draugystė reikalauja, iszleidus knygą, kad butų paisyzkinta draugystės prisidėjimas, kiek ir kaip.
10. Virszininkai renkasi ant

pusės meto. Sanariai neatlie kanti savo prideryszių ir draugystės uzdētų pareigų, isz tyrus, bus iszbraukti isz knygų.

11. Komitetas negal pinigus iszmokėti be didesnės dalies pritarianczių balsų.

Komitetas renkasi per balsavimą.

12. Draugai neturi tiesos viens kitą niekinti, jeigu nėra peržengęs įstatymų.

13. Visi draugai turi lygias tiesas.

14. Vietinis draugas, kur butų prakalbos arba balius, privalo parupinti vietą bei duot žinę komitetui apie paskirtą dieną, vietą ir laiką. Pardavęs tikietus, pinigus turi nusiust kasieriui, o atlikusius (tikietus) prezidentui.

15. Draugai netur varinėti jokių piktumų laike susirinkimo. Tą darantis bus nubausztas pagal draugystės nusprendimą.

16. Susirinkimus pradeda ir užbaigia virszininkas. Norinti ką užmanyti dėl draugystės labo, turi pirma gauti daleidimą nuo prezidento.

17. Virszininkai kas mėnuo iszduos teisingas rokundas; nepadaranti to, taps nuo urėdo paszalinti.

Taigi kaip matote, broliai ir sesers, isz mūsų draugystės įstatymų, jog mes draugai szios literatizskos draugystės nenorim jokio užmokesnio už savo trusą dėlei tautystės pakėlimo, bet stengiamės savo darbais suszelpt mūsų tautiecius, kurie stengiasi iszleisti mokslizskas knygas bei senovizskas o neatspaustas, kurių iki sziol niekas dar nesirupino suszelpt o kurie stengiasi praplatint apszvietą bei suvest į pažintį placziaus su lietuvystės idėjoms, lyg kad anie butų ant to pasamdyti su gausia alga. Už taigi mes supratę didelį vargą mūsų sziaudieninių tautizskų keliavedzių, kurie ariapleista lietuvizską dirvą su

pasiszventimu, karszta meile ir energija, gaivindami tautizską supratimą tarpe savo brolių, mes, draugai, Literatizskos Draugystės, stengsimės szelpt iszleistojus virszui minētų knygų su virsz minėtais uzdarbiais, ir pasitikime, kad geri tautieciai rems mus tokiuose užmąnymuose. Lietuvystės iszgamoms gal nepatiks mūsų draugystė, bet mes ant to neveizėsime, bet dirbsime, kiek mūsų spekos pajiegs, nes mūsų szirdise dega tėvynizska meilė dėl atgaivinimo lietuvizskos dvasės, ką laikome už užmokestį, kas yra tukstant kartų brangesniu už viską. Dėlto nebutų pro szali kad, ir kitose valstijose susitvertu panaszios draugystės, nes vietos ir darbo yra užtektinai, tik tautizskų darbininkų per mažai.

Užmanytoju szios draugystės yra kun. A. Milukas su sukviestoju pirmo seimo p. J. K. Jaruszeviczius. Seimas atsi buvo 318 Broadway, S. Boston, Mass.

Seimo rasztininkas

V. M. Sabonis.

Lawrence, Mass.

Nuo redakcijos. Tokios draugystės, szelpianczios iszleidimą mokslizskų rasz tų yra mumis reikalingiausios. Bet tokių tvėrimas į szakų szakas nėra naudingas, nes iszsklaido ir tas paczias silpnas pajiegas. Vienatiniu mieriu yra szelpti ir iszleisti mokslizskos vertės rasz tus „Tėvynės Mylėtojų Draugystės“ ir visiems lietuviams be skirtumo verta prie jos prigulėti. Tik visiems susidėjus, suvienytoms pajiegoms, bus galima atlikt tokius darbus, kurių szaka skyriumi niekados neatliks arba su labai didele sunkenybe.

Union City, Conn. Gruodžio 17 dieną 1899 m. buvo susirinkimas Szv. Jurgio draugystės, po kurio tapo laikytas

kaipo ir vieszas susirinkimas su visokiais užmąnymais ir apsvarstymais. Jonas Pruselaitis užmanė, kad Szv. Jurgio draugystė prigulētu prie „Susivienyjiimo“ ir iszaiszkino prigulėjimo naudą. Jonas Bekeris teipgi nurodė naudą prigulėjimo prie Susiv. o to nenorint, tai kad susivienytų bent draugystės, isz ko turētų naudą draugystės ir draugai. Ant tų užmąnyų tuli pradėjo ružytis sakydami, kad jiems nereik jokių susivienyjiimų nei prie jų prigulėjimo, kad turėjo but jiems net sustabdomas balsas. P. J. Pruselaitis toliaus aiszkino, kad vienam mieste mūsų ne tėviszkė ir greitai vienas ar kitas netekęs darbo keliauja į kitą miestą, toli, kad prie vietinės draugystės negal prigulėti dėlei atokumo ir kartais kitas apsimetęs sergancziu, prisiunczia savo daktarizską paliudiyjią kad teip ir teip ilgai sirgęs ir draugystė turi jam iszmokėti. O kad toks sirgo, kas gal žinoti, nes siųsti pasiuntinį už 100 ar 50 mylių negalima, ir tankiai toki ligoniai serga isz girtybės arba musztynių ir gavę nuo daktaro paliudiyjią skriaudzia visą draugystę, kas neatsitiktų susivienyjus, nes draugas iszkeliavęs į kitą miestą turētų prigulėti prie vietinės draugystės, kuri tokį priveizētu. Per susivienyjią draugyszių arba prigulėjimą prie Susiv., draugas iszkeliaudams į kitą vietą gautų nuo vietinės draugystės paliudiyjią ir prigulėtų prie tenaitinės draugystės kaipo pilnas draugas ir tokiu budu nebutų prigavyszių, kaip dabar kad atsitinka. Ant szitų žodzių pakilo didelis ermyderis ir riksmas. Girdi, yra daug draugyszių nekatalikizskų, prie kurių priguli katalikai ir liuteronai, ir per tokius susivienyjiimus turētumėm mes priimti nekataliką, kuris neatliks velykinės ir tokiam numirus

turėtumem palydėti! Ne! teip negal but! Mus draugystė yra katalikiszka ir tik katalikai gali prie jos prigulėti!

Mą rodos toks atnagonizmas gali vieszėti tiktai tarp tamsiausių žmonių. Jug ir Kristus liepia mylėti artymą kaip pats save. Taigi mums nereik veizėti ke- no kokios yra tikėjimiszkos nuomonės ar pažvalgos, bet turi mums užtekti, kad yra žmogus, lietuvis. Tikėjimiszki reikalai yra kiekvieno privatiški ir niekas neturi tiesos į juos kisztis. Nieko nesakyčiau jeigu būtų draugystės vien meldimosi; į tokias tai gal prigulėti tik vientikiai. Bet į pagelbines gal prigulėti visi lietuviai be skirtumo ir turi laikytis kaip broliai, isz vien rupintis apie savo abelną gerovę. Kol mus skirstys tikėjimiszkos pažvalgos, tol mes nesusivienysim ir nepakilsim augsztyn nei tautiszka nei ekonomiszka. Jeigu visos draugystės paszalintu isz savo įstatų tais kliutis, kurios ne- duoda mums susivienyti, tada galėtumėm visi lygiai prigulėti prie Susiv. arba susivienyti draugystėms. Ant nepatikimo kunigams, neprivalome dėti jokios svarbos, nes abelnai jie negeidžia mums laisvės nei gerovės.

Galiausiai tapo atidėta tas nusprendimas ant metinio susirinkimo, 21 Sausio, 1900 m.

Sa-s V. B.

Shenandoah, Pa. Gruodžio 17 dieną 1899 m. buvo tautiszkas darbinikiszkas susirinkimas; tiktai stebėtina, kad isz tokios didelės lietuviszkos kolionijos vos keletas susirinko o isz moterių tai nei vienos ne buvo, ant tokio gražaus ir garbingo susirinkimo.

Susirinkimą atidarė V. Bal- cziunas ir isz kalbėtojų tapo perstatytas Jurgis Kazakevi- czius, kuris kalbėjo apie mūsų lietuvių nupuolimą, paaiski- no priežastis nupuolimo, ir

kaip mes galėtume isz to atsi- kelti. Teipgi nurodė, kaip dauguma mūsų brolių baidosi skaitymo gerų knygų bei laik- raszčių o vien tik girtauja, peszasi ir kitokius ne szvan- kius pasieligimus provija, o ant prablaivymo savo proto, ant pagerinimo buvio visai ne at- kreipia atydos. Ant pabaigos kalbėtojas nurodė, kad mums, lietuviams, nėra kitokio kelio, kaip tik mokslas ir apszvie- timas, tai tik tada, kada mes pasieksim tą, ko mes szian- dien ne turime, galėsime susilyginti su kitoms apszvie- toms tautoms. O tą viską ga- lime pasiekti per mokslą, mokslą gi galime įgyti skaitydami geras knygas ir laikraszčius.

Paskui kalbėjo p. Medelis apie darbinikiszką klausimą ir nurodė apie sziandieninius vargus darbininkų ir visokias priespaudas, kurios sziandien darbininką kankina ir didžiausius vargus gimdo. Toliaus kalbėtojas aiskino, kad tuos visus vargus galima nusikra- tyti per apszvietimą, per skaitymą knygų bei laikrasz- czių. Niekas vargszą darbi- ninką ne iszgelbės nuo kapi- talistiszko prispaudimo, nė jokios unijos, nė straikai o tik vien viena Social-darbo parti- ja. Kada darbininkai gerai supras savo gadėjimą ir glau- sis buriais prie minėtos parti- jos, laike balsavimų atiduos savo balsus už savuosius, o ne už skriaudikus, tarnus kapita- lo, tai tada be abejonės iszko- vos savo tiesas ir pagerins sa- vo buvį.

Paskui buvo renkamos au- kos nuo susirinkusių draugų ant Paryžinės parodos, ir tapo surinkta \$3,00.

Paskiaus kalbėjo V. Bal- cziunas apie lietuvių padėjimą mūsų tėvynėje Lietuvoj, kaip mūsų broliai, kurie troksza dvasiszko peno, mylėdami sa- vo tėvynę ir podraug lietuvis- tų, troksza pasiskaityt savo prigimtoi kalboi kokią knyge-

lę bei laikrasztėlį ir kaip juos už tai persekioja meszkoriszka žandarmerija, arsziau negu kokius plėszikus arba žmogžū- dzius, o kurį sugriebia į savo nagus tai iszguja į gilumą mesz- korijos bei Siberiją, ne ski- riant lyties nei luomos, vyrus, moteris, kunigus ir intelegen- tus, ir kaip jie esti kankinami nuo sziaurės meszkino despo- tiszkos valdzios Delto mieli broliai! mes esame valnesnei szalyje, kur mus ne gali pa- siekti nei sziaurės meszkinas nei jo žandarai, dėlto mes czion gyvendami szelpkime kaip ga- lėdami lietuvisztę ir isztrem- tuosius už ją kas kuom isz ga- lėdami.

P. Raiso, kalbėjo apie mūsų brolių nesupratimą ir nepaži- nimą vienybės laike rinkimo urėdninkų ir kaip savo balsus atiduodame ne už savo priete- lius, bet už neprietelius, ir ku- ris daugiaus duoda alaus, deg- tinės arba supuvusių cigarų, tas yra geresnis.

Ant kalbos p. Raisa, su pat- virtinimu kalbėjo p. J. Valen- tinaviczius apie lietuvių ne- supratimą ir nevienybę laike balsavimo, kaip save duodasi isznaudoti svetimtaucziams par duodami savo balsą ir tuomi užsitraukdami ant savęs ne laimę ir po draugiai ant visų.

A. Audiejaitis.

Delray, Mich. Mes vietin-iai lietuviai sutvėrėme drau- gystę po vardu „Dr. Jono Szliupo“ kaip pirmojo pla- tintojo lietuvisztės tarp Ame- rikos lietuvių. Draugystės mieris yra: 1) Platinti apszvie- timą įrengiant knygynus. 2.) Nemokanczius mokinti skaityt ir raszyt, bei laikyti prakal- bas, kad iszaiszkinti nesupran- tantiems visokius daiktus. 3.) Į mūsų draugystę gali prigulėti kožnas vienas be skirtumo, vyrai ir moters, neveizint ant tikėjimiszkių nuomonių, gaivi- nanti lietuvisztės dvasę. Vir- szininkais tapo iszrinkti:

M. Mockus—pirmsedziu, K. Gedeminas—rasztininku, A. Savickas—kasierium, S. Urbanta (Uzveizėtojai J. Kareviczia (knygyno.

Teipogi užpraszome visus lietuvisius ir iszleistojus lietu- viszkių rasztų paaukauti mūsų jaunutei draugyste po kiek iszsigalint knygų, prisiuncziant ant szio adreso:

K. Gedeminas,
P. O. Delray, Mich.

Glen Lyon, Pa. Vietinė Susivienijimo kuopa atlaikė susirinkimą 31 d. Gruodžio 1899 m. kur tapo perskaityta ir apsvarstyta 14to seimo nu- tarimai. Kuopos pirmsėdis, p. Anskis, perskaitė isz „Tė- vynės“ protokolą, isz ko pasi- darė truckszmas. Tuli drau- gai pasirūžo atsitraukti isz Su- siv. ir tik per didelį aiskini- mą p. Anskio susilaikė, kuris rodyjo laikytis ir dirbti, kad Susiv. iszkrypimus atitaisyti. Didžiause neapkanta buvo ant kunigų, kurie, pagal daugelio supratimą, skverbese per ne- valę į Centr. Susiv. Komitetą ir paskui Susiv. varto kaip rankovę. Nespėjam apsipa- žinti su vienais mieriais, tai jau kartojami nauji. Pagal mūsų kuopos tulų sanarių su- pratimą, kunigai su visu netu- rėtų būti renkami į Centr. Su- siv. Komitetą ir ne teip greitai suteikiamos jiems „garbės sa- narystės“. Ant seimo spren- dė apie viską, daug visko už- manė, bet apie stovi kasos ty- la, kaip ir 1898 m.?

Ant to pat susirinkimo bu- vo mislis uzdėti kuopos skai- tinczią isz tų pinigų, kurie susirinko isz penktukų, ku- riuos mokame kas 3 mėnesiai. Bet pasidarins ermyderiui, li- kosi atidėta ant toliaus. Teip gi nutarta pasiust parodos ka- sierium paskirtą auką isz kuopos kasos \$8, 25 ct.

Kuopos sekr.
P. Sarpalius.

Reikalai

„Tėvynės Myl. Draugystės“

Lost Creek, Pa. Vietinė T. M. D. kuopa per susirinkimą 7 Sausio pripažino už naudingą susidėjimą su „Ukininko“ redakcija. Bet neturint dar jokios žinios nuo „Ukin.“ redakcijos, mes nieko negalime nuspręst ant kokių sanlygų galėtumėm sudėti.

Ant centralizsko T. M. D. prezidento duodame balsą už savo draugą M. Bridicką. Musų kuopos susirinkimai atsisibus kartą kas 3 mėnesiai.

Musų kuopa nutarė, kad T. M. D. išleistas knygas gal gaut tik tais, kurios tame metu tapo išleistos, kuriame prisiraszė draugas.

Knygiaus mes nerenkam, nes jis jau iszrinktas ir visos knygos pas jį yra nusiustos.

Rinkimuose central. virszininkų turi buti sziočia tokia tvarka, kad teip ilgai viskas nesitestu. Isz szalies žiurinti sako, kad mes neturime jokio rimtumo tame darbe.

Kuopos raszt.

Waterbury, Conn. T. M. D. kuopa ant susirinkimo 30 d. Gruodžio 1899 ant centralizsko prezidento balsavo ant p. M. Bridicko isz Lost Creek ir knygiaus p. N. Olszinsko isz Cleveland, Ohio.

Apie susidėjimą su „Ukininku“ nutarta palaukt atsakymo isz „Ukininko“ redakcijos.

Kad kuopos laikytu susirinkimus kartą ant 3 menesių.

Musų kuopa nutarė parengti puotą (balių) ant subatos 24 Vasario 1900. Vyrams įeiga 50 ct., moterims 25 ct. Ant puotos susirinkusiems viskas dovanai. Vardan kuopos

M. J. Damijonaitis.

Delray, Mich. Czionais susitvėrė „Tėvynės Myletojų Draugystės“ kuopa ir prisira-

szė 10 draugų.

K. Gedeminas, raszt.

Spring Valley, Ill. Gruodžio 15 dieną 1899 m. musų kuopa turėjo susirinkimą, ant kurio tapo iszdalinta draugams knygelės „Lenkai ir Lietuviai“, isz kurios draugai labai nusidžiaugė. Ant susirinkimo nebuvo daug susirinkė, nes didesnė dalis springvaliečių T. M. D. ir jos darbus laiko už bedieviszkus. Prie kuopos prisiraszė 10 naujų draugų. Ant prezidento balsuojam už p. M. Bridicką. Naujas draugas užsimokėjęs 60 ct. turi gaut visas 3 knygelės—tegul tik skaito.

Ant galo atsiszaukiame į visus brolius lietuvius, ragindami prisiraszyti prie „Tėvynės Myletojų Draugystės“, kurios mieris yra vienu isz prakiliausių ir kiekvienas lietuvis ir lietuvaitė turi sau garbę skaityti prie jos prigulint. Kada draugystė sustiprės, dange liui tukstanczių lietuvių prigulint, tada rinksime vaisius dziaugsmo, kad mes nuveikėm ir veikiam darbą prakilnų apsiszviessdami patys ir suteikdami apszvietimą musų broliams tėvynėje. Ant prieszų neturime nei atydos atkreipti bet dirbt, agituoti, lyg kad jų nei nebutų. Teip dirbdami atsiessime savo mierį.

M. Bendorius, raszt.

Minersville, Pa. Pamatęs užmanymą T. M. D. susidėti su „Ukininku“ del atsiessimo didesnės naudos, norėjau ir asz įstoti eilesna draugystės, bet pasirodė, kad vietinėje kuopoje nėra jokios tvarkos, buk net esanti pairusi.

Teip ar kiteip esant, negaliu tvirtinti, bet nuo daugelio girdejau norą prisiraszyti prie T. M. D. kuopos ir delto melszčiau senųjų kuopos draugų suszaukt susirinkimą ir viską atvest į tvarką, o tuom labiau, kad visose szaliese Suv. Valsti-

ju lietuviai tveria kuopas ir dirba, o mes buvę pirmaisiais duotumėms nuo anųjų prisilenkt, kaip tai iszveizėti?

P. J. Stakneviczia.

Westville, Ill., prie naujai susitvėrusios „T. M. Dr.“

kuopos prisiraszė:

595 J. Skinderis	-60
596 V. S. Kreivėnas	-60
597 P. Jesulaitis	-25
598 A. Žibutis	-60
599 P. Maurica	-35
600 P. Karalaitis	-10
601 J. Moreika	-60
602 K. Masiulis	-25
603 F. Pesis	-60
604 V. Skinderis	-60
605 J. Szuliauckas	-60
606 K. Naujokaitis	-10
607 V. Jesaitis	-60
608 Ig. Szukis	-20
609 Aug. Miglinas	-60
610 J. Szliuzas	-60
611 J. Dailydė	-60
612 And. Jesaitis	-60
613 Ed. Zanevskis	-60
614 J. Norkus	-25
J. Uzdavinis (metinę)	-60
M. Dervinis	-60
J. Kirveleviczia	-60
Viso	\$10,80

So. Boston, Mass. prisiraszė:

615 J. Žvairaitis	-60
616 J. Klimarauckas	-60
617 J. Venys	-60
618 A. Vartaviczia	-30
619 M. Korinas	-60
620 P. Korzin	-60
621 J. Rupszaitis	-30
622 J. Venys	-60
623 B. Daugenas	-60
624 A. Juszkauskas	-60
625 J. Jakimaviczia	-30
626 A. Žiminckas	-30
627 U. Rupszaicziutė	-15
628 J. Petrikas	-15
629 P. Gruviszkis	-25
630 P. Kurtinaitis	-60
631 Mik. Venys	-60
632 P. Czapliskis	-60
633 J. Adomaviczia	-15
Damokėjo metinę:	
T. Kubilskis	-30
M. Alanskas	-30
J. Jeruszeviczia	-30

M. Zoba	-30
K. Lapinskas	-45
F. Vizgirda	-30
J. Padolskis	-25
M. Mėsztis	-30
M. Strimeikis	-15
M. Mockapetris	-30
J. Andrejauskiutė	-30
J. Raulinaitis	-30
J. Tamulionas	-30
Viso	12,25

Waterbury, Conn. prisiraszė:

634 Sim. Radziunas	-60
635 Vin. Zubrickas	-60
636 Jon. Priseviczia	-30
637 Sel. Priseviczia	-60
Damokėjo metinę:	
V. Pautienius	-60
P. B. Ynca	-75
J. Penikas	-60
J. S. Jeszinskas	-60
J. R. Miknaitis	-60
K. Kukaitis	-45
Kun. P. Saurusaitis	-60
J. Tareila	-60
J. Zubrickas	-60
V. Segeviczia	-60
Viso	\$8,10

Gilberton, Pa. prisiraszė:

638 Kaz. Peteris	-60
Damokėjo metinę:	
T. Vilkaitis	-30
A. Paplauckas	-30
J. Lukoszeviczius	-30
O. Leszkauckienė	-15
V. Bigelis	-20
V. Bigelienė	-15
V. Bigelis	-15
Viso	\$2,15

Wilkes Barre, Pa. prisiraszė:

639 Dom. Valentukonis	-60
640 J. Bazilius	-30
641 J. Aleksaitis	-60
Viso	\$1,50
R. Gaubas, Traverse	
City, Mich.	\$1,20
M. J. Damijonaitis.	
centr. sekret.	

Stovis kasos

„T. M. D.“

Isz mokėjimai.	
Pittstono kuopos czekio	
sukolektavimas	-10

Spauda laiszkų ir kopertų Centralizkam komitetui \$3,20
Nusiuntimas jų expresu 1,20
Peczėtis T. M. Dtes. 9,25
Už išsiuntinėjimą pacztu sanariams knygos „Lenkai ir Lietuviai“ ir už laiszkus į Dr tės kuopas 4,61

Viso iszmokėta \$18,26

Į p l a u k i m a i .

Pagal „Vienybės“ 48 num. 1899 m. buvo kasoje \$201,01

Į m o k ė j o :

Pittston, Pa. kuopa \$7,80
Northampton, Mass. „ 1,20
Lawrence, Mass. „ 15,30
Lost Crek, Pa. „ 9,35
Plymouth, Pa. „ 13,25
Scranton, Pa. „ 7,20
Wilkes-Barre, Pa. „ 4,70
Chicago, Ill. „ 3,70

J. Aleksandraviczia, Chicago, Ill. 60

Gilberton, Pa. kuopa 8,75

Jersey City, N. J. „ 1,25

Mahanoy City, Pa. „ 4,55

Westville Ill. „ 10,80

So. Boston, Mas. „ 12,35

R. Gaubas, Traverse City, Mich. 1,20

Už 100 egz. knygelių „Lenkai ir Lietuviai“ A. Olszewskis 7,00

Sykiu 310,01

Izmokėta 18,26

Lieka kasoje \$291,75

A. Olszewskis.

Isz visur.

Londono arcivyskupas užsakė ant 14 dienos Sausio visiems Anglijos katalikams melstis, kad Dievas padėtų pergalėti burus.

Stetine, Vokietijoi, tapo nuleistas į vandenį laivas „Deutschland“, prigulintis Hamburg-American Line kompanijai, kuris perplauks didmarį laike 5-6 dienu. Tasai laivas sveria 17,000 tonų, spēkos turi 35,000 arklių, ilgio 686½ pėdos, pločio 67½ pėdos, gylis 44 pėdas.

Pietinėje Vokietijoi papludopės Neckar ir Main, kur pri-gėrė keliolika žmonių.

Londono tapo pakarta prancuzė Louise Masset už nužudymą savo 3 metų vaiko. Ji norėjo apsivesti, o sunelis tapo perszkada dėlko jį nužudė ir pati paskui galą gavo ant kartuvių.

Czekijoi, artymais Neuhaus, 13 vaikų eidami į mokyklą, įėjo į pusnyną ir suszalo.

Miestelyje Nachod, czechijoi, nežine kur dingo krikščionė tarnaitė, būvusi pas žydą Em. Kohn. Kaip tik gandas pasklido, krikščionys susirinke pradėjo žydus muszti už papjovimą merginos. Policija vos įstengė įnirszusius nuraminti.

Tarnopolyje, Galicijoi, tapo suaresztavotas žydas Barnet Grinberg, kuris net nuo 9 metų užsiiminėjo prekystę merginų į visas szalis. Grinberg'as gyveno Seattle, Wash. ir nukeliavo į Galiciją naujo žmogiszko tavoro parsigabenti.

Indijose, mieste Bombay, vėl siauczia maras; per dieną numirszta į 75 ypatas.

Italijoi, karės ministeris, Mirri, tapo paszalintas nuo urėdo už prigulėjimą prie gaujos plėszikų.

Artymais Bruessel, Belgijoi, iszlėkė trukis isz rėlių kur tapo sužeista daug žmonių.

Italijoi, tarp Romos ir Civita, ant linijos Brindisi-Calais, greittrukis iszlėkė isz rėlių, kur teip gi tapo sužeista daugelis žmonių.

Saksonijoi, draugystės padavė peticiją szalies seimui reikalaudamos panaikinimo įstatymo, užginanczio po pusnakezio szokt nedėdieneis. Seimas peticiją atmetė ir užgnė net privatiszkus pasilinksmirimus po pusnakezio.

Hamburge, policija pagavo perkupczių „gyvojė tavoro“ Impresorio Beith isz Leipcigo, kuris buvo atgabėnęs 8 merginas dėl iszsiuntimo į Buenos Aires. Beith'as važinėjo po Maskoliją, Galiciją ir Kroaciją kuriam agentai turėjo suradę jaunuų, tarp 14-17 metų, grazių merginų, kurias jis paskui po 1000 markių parduodavo.

Dr. Schenk, kurį atstatė nuo profesoriaus urėdo prie Vienos universiteto, ant užkvietimo amerikonszkų „biznierių“, atkaks į Ameriką ir su prakalboms platins savo teoriją apie paskyrimą lyties pirm užgimimo.

Prancuzijoi, ant užmanymo socialisto Breton, tapo nmetas muitas nuo atvežamų anglių bei geležies, ką gal už pigesnę prekę ir neturtėliai nusipirkti.

Siberiszkas gelžkelis reikalauja dar 50 milijonų rublių užbaigimui. Kad pasipelnųti, kontraktieriai sudėjo prastas rėles, tiltus ir nenukasė kalnų nei iszpylė klonių, bile atliktas darbas ir užmokėti pinigai. Ant gatavo kelio trukiai eina labai pamažu, kad nesuardytu kelio ir nenusiverstu.

Astrachaniaus gubernijoi užsidėjo nauja sekta 1896 m. kurios iszpažintojai tiki į artymą pabaigą svieto. Valdžia norėdama tą sektą isznaikinti, jos karsztuosius iszpažintojus ant apsigyvenimo atvarė į Lenkiją.

Charlottenburge dantistas taisė dantis 18 metų merginai, kurią pabucziauvo. Mergina apskundė už tai daktarą ir tasai gavo 3 sanvaites kalėjimo.

Isz San Francisco vyras ir moteriszkė Molley buvo pėsti iszjė aplinkui svieta. Dabar Saksonijoi juodu, dėl daugybės sniego pavaziavo rogėms ir dar gelžkeliu nekiek.

Atsakymai.

J. Zubrickui, Waterbury, Conn. Užtenkantį atsakymą davė „Lietuvos“ redakcija p. Pruselaicziui. Dėlto Tamistos atsakymas nepatilps.

V. V. Shenandoah, Pa. Dėlko Tamista nepadėjai savo pravardės nei adreso? Tiesa, mes nesiuncziamo Lenkų knygynui į Rappersvillį savo iszleidimų, bet užtai siuncziamo į Tautiszką Knygyną Paryziuje, bei Britiszką Muzėjų Londone, kuriuos teip gi aplanko daugybė tukstanczių žmonių bei istorikų.

Susirinkimas.

Chicago, Ill. Įkurta 17 d. Gruodzio 1899 m. Lietuviszka Polytiszka Darbininkų Draugystė iki sziol neįstengė dar užlaikyti dalykų reikalucose vidurinės savo organizacijos, beko jokia agitacijiszka veikmė nėra galima. Todėl, kad dalykus prigulincziai ant kojų pastatyti, visi draugai, ant pirmojo susirinkimo draugystėn įsirasę, teiksis NEDĖLIOJE, 21 SAUSIO, 2:30 po pietų, susirinkti į K. Liaudansko svetainę, 3301 S. Morgan ul. *Komitetas.*

!!Gyvi Pavėikslai!!

Isz Istorijos Seno Testamento ir Kančios (mukos) Vieszpaties musu Jezaus Christaus bus perstatomi ant naudos Plymoutho Lietuviszkos Parapijos ant Skating Ring Hales Plymouth Pa. dieną 19 Sausio 1900 m. t. y. Petnyczioj, visi yra maloniai užpraszomi.

Kn. J. Žilinskas.

IDĖJA ANT MĖSZLYNO.

(Apysaka mūsų dienų).
Aukauja broliams Lietuviams
M u s a .

(Tąsa.)

Tai-gi, Szapas pradėjo mokinti pana Luciją lietuviszkos kalbos. Jau dabartės drašiai žengdavo per Žakevyczių slenkstį, jau nebekrupsejo, susitikus prieszineje pana Luciją, vienok drašiai su ja pasisveikindavo, daugiausiai pats pirma užkalbindavo lietuviszkai, o pana Lucija teip-gi gana linksmi jį pasitikdavo ir stengdavosi kalboje atsakyti jam lietuviszkai.

Po lekcijų dabar jis nebėgdavo tuojaus namon, bet mielai ir tankiai pasilikdavo ant arbatos, arba kasdien ilgą valandą prasėdėdavo Žakevycziuos, mokindamas lietuviszkos kalbos pana Luciją. Szapas netik kalbėdavo lietuviszkai su pana Lucija, nors jai buvo neiszpasakytai sunku ir, kaip sako, lauzyti lauzė liežuvį, net ir suteikdavo jai knygučių skaitymni ir pats noriai mokindavo skaityti. Szventoms dienomis arba abelnai turėdamas liuso laiko Szapas su pana Lucija tankiai eidavo pasivaikszczioti, tai į sodą arba už miesto ir vis daugiausiai kalbėdavo lietuviszkai.

Szapo draugams ir kitoms panaitėms tokia atmaina iszrodė labai keista: jug pirmiaus jisai isztolo bėgdavo nuo panaiczių, dabartės-gi gana tankiai vaikszcziuoja, kaip sakydavo, pecziais sukloję su pana Lucija; net suskato sznekėti, buk Szapas į tą panaitę yra įsimylėjęs, ir vienas jo draugų tiesiog į akis sakė:

— Žiurėk, kad pana Lucija nepasimautų tave savo apinasriu ir nepirszistų prie savo stulpo, nuo ko nese niai ir smarkiai pats gyneisi ir kitus perspėjai. Jug tankiai atsitinka, juog iszmestas akmuo pacziam ant galvos nupuola.

— Tik ne man.... — drašiai atkirto Szapas.

Mokslo metai pasibaigė, laimingai praszvilpė egzaminai. Ir Szapas szimet nebevažiavo ant vakacijos namon, bet likosi, kaip sakiau, mokinti pono Žakevycziaus vaikus. Vakacijos laikas yra užvissmagiausias kiekvienam mokintiniui ir kiekvienas jo laukia su nekantrybe ir sulaukia su dideliu

džiaugsmu....

Szi vakacija Szapui buvo smagiausia isz visų buvusių, nės jau, nors sykį, nusikratė gimnazijos jungą ir jau drašiai galės žiurėti į svieta. Da budamas szesztoj' kliasoje jis apsirinko skyrių mokslo universitete ir visiems sakėsi, kad labjausiai jam patinka tiesos mokslas, nės baigęs tą mokslą galės lengvai rasti vieta paczioje Lietuvoje, savo tėvynėje, ir galės dirbti dėl labo savo brolių, savo tautos.

Sziandien jisai matė tą savo ateitį jau daug arcziau, nės už keturių metų jau drašiai galės pasakyti:

— Sztai, mano žagrė — sztai mano dirva!

Szapo pasilikimas ant vakacijos mieste neiszpasakytai buvo geistinas Žakevycziams, o ypatingai panai Lucijai, kuri jau daug buvo pramokus lietuviszkai kalbėti ir sziek-tiek raszyti, ir sakėsi Szapui, juog ji norinti visai gerai iszmokti.

Szapas, zinoma, likosi su miela ukvata, nės per vakaciją lėmė užsidirbti kelias deszimtis rublių. Pana Lucija jam teip-gi tolyn labyn pradėjo patikti: ji buvo gana skaisti, kalboje maloni ir paziuras ant gyvenimo turėjo gana rimtas, nors da jauna mergaitė. Ji mėgdavo skaityti knygas ir skaitydavo gana daug ir vis pasirinkdama rimtesnes, nauingesnes, nės mokėjo gerą atskirti nuo blogos. Skaitymui knygas parupindavo jai ir pats Szapas ir jisai persitikirino, juog jinai mėgsta skaityti ypatin-gai tokias, ką jam pacziam užvislabjausiai patinka.

— Paziuros tos mergaitės geros ir rimtos — jisai sau vienas kalbėdavo — moteriszke bus su idėja.

Noroms-nenoroms turiu pripažinti, juog Szapas jau buvo įsimylėjęs į pana Luciją, nes ir pats jisai tą jautė, tik sunku da buvo užsimirszti pirmiaus isztartus žodžius priesz savo draugus; jug jisai pats sakėsi, juog lenkės joku budu nevesęs ir kad susiriszimas su „mėlynake“, anot jo, jauną žmogų, da nepabaigusį mokslą, traukia tiesiog į prapultį.

Pana Lucija teip-gi aiskiai žinojo, juog Szapas ją myli ir drašiai galėjo pasakyti:

— Turiu žuvytę ant meszkerės....

Vienok Szapas da tikro apsireiszki-mo meilėje jai nepadarė, nors toji bran-

gioji valanda greitai ėjo artyn ir jau visai buvo netoli, už dienos kitos.

Vakacija baigėsi ir Szapui atėjo laikas keliauti savais keliais.

Už dienos priesz iszvaziavimą jiedu abudu buvo ypatingai nusimine, neramus ir laukė nuo vienas kito suraminimo.

Sidabrinis mėnulis visam savo gražume szvietė ant dangaus ir savo baltais, maloniais spindulėliais nedrašiai žiurėjo pro rietenų lapelius į nedidelę altanėlę, kur Szapas su pana Lucija dalinosi sunkiais atsidusėjimais paskutinį vakarą....

— Kur, Tamista, mislyji apsigyventi, pabaigęs mokslą? — maloningu balsu užklausė pana Lucija.

— Be abejonės tik Lietuvoje, nės tai mano idėja jau nuo jaunų dienų, jau seniai prisiekiau. Jug daug rasis tarp mūsų, kuriuos drašiai galima pavadyti tėvynės plėszikais, nės kiek iszgerė prakaito savo broliams, eidami mokslą, kiek anie ant jų dirbo, o sztai spėjo pabaigti mokslą, iszrietėti, lyg kurapkytis isz kiauszinio, tai ir iszneszė, plynia kur į Sibiro dugną, tai ir nauda tėvynai, kuriai jug daug daug yra kalti. Jug jie nejauczia, kad kitam skauda, negirdi, kad kits dejuoja, bent patys sotus ir drucziai laiko karjiera už uodegos... Tiktai nedorėliai! — su szirdgėla ir pasipiktinimu kalbėjo Szapas.

— Ir man rodos, juog labai nedora dėl karjieros parduoti savo tėvynę, pritarė pana Lucija: — sztai asz pati pažįstu poną Didžiulį ir jo paczia, ką vedė pernai; rodos, jisai pats buvo toks karsztas patrijotas ir jo pati moteriszke su idėja, ant kiek pažįstu, ir kas galėjo tikėtis, juog iszlėks už Uralo. Jug asz pati gražiai pamenu, rodos, sziandien girdžiu josios žodžius, kaip ji sakė, nors esanti lenkė, bet savo vyro paziuras godoja, kad vyro idėja — tai jos idėja, kaip vyrui brangi Lietuva, teip ir jai ir joku budu nepavelytų sau kalbinti savo vyrą arba nors pritarti jam dėl karjieros apleisti savo prigimtą krasztą. „Nors ir sunki teks naszta ant pradžios gyvenimo, nors vargo reiks pritirti, bent tarp savųjų“, sakydavo ji.

(Tolaus bus)

LATVIU TAUTA,

KITAKART IR ŠIADIEN.

P A R A S Ė
JONAS ŠLIUPAS, M. D.

(Tąsa)

prašėsi, tai to nedaras, pokam karalius išsitaręs: Phryges non nisi plagis emendantur (Phrygus tiktai plėgomis galima palabinti)! Veikiai karalius prisiuntė į Vidžiamį Lenkų juristus ir pagarsino, kad nuo pastaro arkivyskupo bei pastarojo ordensmeisterio padaryti muizių dovanojimai esą nederingi ir neįstatymiški. Jis paskyrė net komisiją dėl ištirimo, kokias tiesas turi katras muizininkas ant savo žiamės savasties! Kad 1586 m. muizininkai susirinko į sąeimę, tai Pekoslavskis, vardan karaliaus, išmėtinejo, kad muizininkai per daug spaudžia savo žmones, nepildą savo privalumų dėl karaliaus, ir daugelis jam nėsą ištikiniais. . . . — Yra mislyjama, kad Batory ketinęs vokiečius, kurie atsibastę spaudė vietinius gyventojus, kurie juk su Lietuviais buvo vientaučiais, išvyti iš Baltijos šalies į jų gimtinę, net jis norėjęs dėlto ir su Svedais suderybas padaryti.

Baigiantiesi 1582 m., dėl Vidžiamio tapė įsteigta vyskupystė Vendene (Zėsiuose), kuri likosi, pagal Selikovskio patarmę, apdovanota pylimis ir aplatais Valmieros, Trikatės, Burtniekų, Vrangelshofo, Radenpoies ir Odenpaeh. Vyskupas galėjo savo buveinę laikyti Vendene, taip-gi pylyse Tėrbatos, Fellino (Vilindės) ir Pernavos. Pagal rangą vyskupui pateko pirma vieta po administratoriaus. Išrinkimas vyskupo ir kapitulos prigulėjo karaliui. Pirmu vyskupu tapė Solikovskis išrinktas, bet jis veikiai apėmė arkivyskupišką urėdą Lėmberge. Jo įpėdiniu buvo abatas Aleks. Mielinskis. Dabar 1583 m. Passevini atsiuntė 12 jėzuvitų į Rygą, su karaliaus rekomendacija. Tie palengva apsibuvo visuose Vidžiamio miesteliuose ir ipačiai stengėsi į savo tinklus pagauti prastus žmones, šalindami juos vilionėmis nuo protestantizmo. Bet jau 1583 m. tapė paskirtas vyskupu mokintasis Patricius ir jis buvojo Vendene. Patriciaus įpėdiniu buvo Otto Senking, po draug ir paskutiniu juo Vidžiamio vyskupu Vendene.

Jėzuvitų darbas visus pripildė neužsitikėjimu ir neramumu. Kad Batory 1582 m. pavadė kardinolui Radvilui įvedinimą naujo kalendoriaus, pataisyto per popėzių Gregorą VIII, didesnė žmonių dalis Vidžiamyje, ipačiai miestuose, labai priešinosi tam papistiškam išradimui; iš dalies ta atmaina tramdė tulas šventes. Kilo sukiršiniai Tėrbatoje, Pernavoje ir Rygoje. Berods Tėrbatoje priėmė Gregoriškąjį kalendorių dėl ukėsiškojo laiko, bet evangeliškiejie kuningai šventino šventes pagal Julijiškį kalendorių. Pernavoje karaliaus paliepiamą priimti naują kalendorių sunaikino. Ipačiai Rygoje viskas virte virė, jau tai dėl atėmimo bažnyčių Jokubo ir Magdalenos, jau tai dėl įsteigimo Jėzuvitų kolegijos sutikimui su karaliaus noru. Rygiškiai matė atmainoje kalendoriaus tolesnį žingsnį katalikinime šalies, už tai jie priešinosi karališkai įsakmei apie naujajį metradį. Kad Jėzuvitai čion šventė kalėdas pagal naują kalendorių, žmonės išiveržė į bažnyčią, svaidė į kuningą, mišias laikantį, su akmenimis, ir

bjauriojo indus. Tie dalykai supykdo Batorį. Hercokas Kettleris, kurs per raštą ragino vienybėn, pats pribuvo į Rygą kaipo tarpininkas ir 1585 m. padarė sutikmę, pagal kurią parapija žadėjo klausyti dumos, o duma valdyti pagal teisą ir seną paprotį. Karalių-gi turėjo perprašyti, dėl ko paslai tapė išsiųsti į Lenkiją. — Bet vienlaik kiti 4 paslai, vedami Gysės, vyko į Stokholmą, derintiesi su Svedija Rygos dėlei. Berods pilnavalės, pagal savo paties žodžius, Gysė neturėjo, vienok jis tą kelionę atliko sužinėje 40 vyrų, kurių rankose buvo valdžia miesto. Bet Gysės pastanga pasiliko be vaisiaus, kada-gi Steponas Batory mirė ir Sigismundas III, sunus Svedų karaliaus Jono III, įpėdinis sosto Svedijos, tapė pakeltas ant Lenkijos sosto (1586—1632 m.).

1597 m. Sigismundas siuntė į Vidžiamį revizijos komisiją dėl ištirinėjimo padėjimo žiamionių burų. Toji uždraudė karališkų dvarų valdonams apsunkinti žiamionis naujomis mokestimis ir pavelyjo jiems pardavinėti žiamės augalus miestuose, ant ko potam ir ponija pristojė, prizadėdama nesipriešinti savo žiamionims, jeigu tie pardavinės savo javus miestuose, ir čia pirks, kas jiems reikalinga, ir patys nei pirkliauti nei kitiems velys pirkliauti jų vardan, sprendami nepaklusnius sudyti kora 1000 guldenų. — Iš to matyti, kad žiamionims tuolaik viską, ko reikėjo ukėje: geležį, druską ir t.t., reikėjo pirkti nuo savo baudponių, pirklių, kuriems tiktai vėl galėjo parduoti savus pardavinius!! — Tačiau komisijos darbus veikiai sustabdė karė, kilusi tarp Svedų bei Lenkų.

Sigismundas III, karalius Lenkų, o nuo 1592 iki 1604 m. taip-gi karalius Svedijos, buvo dar uolesnis katalikas už Steponą Batorį. Už jo perėjimą į katalikystą, protestoniški Svedai 1599 m. pakėlė maištą. Hercokas Karolis iš Suedermanlando tapė apie kunu Svedijos paskirtas. Tas užpuolė ant Lenkų Vidžiamyje, liepė ponams žiamionis atvalnyti nuo baudžiamos, taip-gi velyjo, kad žiamionių vaikai butu netik siunčiami į mokslainę, bet kad jie mokintusi ir taupytu amatus, bet dvarionijai pasipriešinus, su Vidžiamio ritteriais sądorą sutarė, tapė 1604 m., Sigismundą numetus, karaliumi Svedijos po vardu Karolio IX, ir valdė šalį iki 1611 m. Jam pasekė jo sunus Gustavas Adolphas, 1611—32 m.

Sigismundui betrokštant atgauti Svediją, Gustavas Adolphas laimingai kovėsi su Danais ir maskoliais. 1621 m. su 100,000 kareivių pristojė pas Dauguvgryvę, apgulo Rygą ir privertė pasiduoti po Svedija, ir 16 d. rugsėjo Gustavas Adolphas su dalimi vaiko iškilmingai įžengė į Rygą. Karalius Petro bažnyčioje pasimeldė, o Jėzuvitai, kurių tiktai 6 belikė buvo, jam pavadė raktus bažnyčios Jokubo.

Gustavas Adolphas pavelyjo valnai prasišalinti lenkiškiems urėdninkams, Jėzuvitams ir visiems katalikams; jis patvirtino visas miesto tiesas, įgytas nuo Sigismundo II Augusto; tarp kitko pavelyjo ukėsams Rygos dvarus pirkti ir aptverti. Ryga potam prisiekė karaliui viernybę. Gubernatoriumi Rygos Gustavas Adolphas paskyrė valstijos dumčių Krusę, kuriam į pagelbą tapė priduosas vice-gubernatorius. — Gustavas Adolphas, palikinas įgultinę Rygoje, traukė per galingas per Kuršą, paėmė Jelgavą, kuri potam vėl į Lenkų rankas puolė, ir grįžo su vaiku į Vidžiamį. Dauguvgryva taipjau pateko į rankas Svedų ir aplinkinė didžiunija skubinosi naujam valdonui nusilenkti.

Gustavas Adolphas palengva toliaus vajavojo. 1622 m.

jis ėmė Valmierą. Kapitonas Korff, kurs lenkišką vaiską vedinas atėjo į Vidžiamį, tapė sumuštą pas Smiltenę per feldmaršolą Vrangelį ir persikėlė atgal per Dauguvą. Tarp neprietelių parėjo ant dviejų metų stovą ginklų. Bet už tai 1623 m. ir 1625 m. Rygoje viešpatavo pavietrė. Dėl ligustumo Krusė tapė pavalyntas nuo gubernatorystos, ir 1622 m. paskirtas feldmaršolas De la Gardie ant gubernatoriaus Vidžiamio ir Ėstijos.

Pasibaigus ginklų stovai 1625 m. Gustavas Adolphas su druta kariauna atėjo vėl į Vidžiamį. Jis pats ėjo į Rygą, idant iš čion Padauguviuose veikti prieš Kuršą; o vadas Gustavas Horn su Suomių vaiku vyko į Narvą, idant susivienijęs su vaiku ėsančių Ingermanlande ir Ėstijoje, drauge su De la Gardie, užpultu ant Tėrbato. Gustavas Adolphas ėjo prieš Koknėsę, kuri Liepos mėn. 1625 m. pasidavė; čion Jėzuvitai taikėsi karalių paraku suplaisinti, bet nepasisekė. Potam aplinkinės pylis Svedams pasidavė bėgyje trijų sąvaičių.

Nors Tėrbatėnai negavo pagelbos nei nuo Lenkų karaliaus nei nuo vado Radvilo, jie rįžosi patys miestą ginti nuo Svedų. Bet Hornui ir De la Gardie miestą apgulus, turėjo 26 d. rugpjūčio 1625 m. pasiduoti. Diduomenė įgyjo valną prasišalinimą, taip pat kareiviai, jėzuvitai, kuningai ir ukėsai. Veikia ir aplinkinės pylis pasidavė. De la Gardie ėmė Neuhausen, Hornas-gi Marijenburgo pylį. Rudeniop 1626 m. pats Gustavas Adolphas atvyko į Tėrbatą, patvirtino iktuometines tiesas ir naujas įrėdnes, ėpačiai mokslaines steigė. Per jo rupestringumą visoje šalyje pasikėlė apšvieta ir rėdas.

Iš Lenkų pusės vajavojo vadai Sapieha ir Gąsievskis. Gustavą Adolphą rėmė kancleris Oxenstierna, vienas iš didžiausių valstijos vyrų savame laike. De la Gardie tinginiaujant, 1628 m. karalius pavedė vainos vedimą smurčiamjam Hornui, kuris veikia sumušo dvi Lenkų armiji pas Vendeną ir Lėmsal'ių. Gąsievskis potam apleidė Vidžiamį. Hornas apsistojo abazu pas Lennevarde ir keršyjo Kuršui. Kuršo hercokas Pridrikis, sunus Gotthardo Kettlerio, ne be sunkenybių prikalbino abi neprietelingi gilybi ginklus sudėti iki rugpjūčiui 1629 m. Tolesni mušiai jau ėvyko lenkiškuose Prusuose. Pergalė Gustavo Adolpho, tarpininkaujant prancuzams ir brandenburgiškiems, o vėliaus anglams, atvedė ant ginklų stovos Altmarke, Prusuose, 16 d. rugsėjo 1629 m., kur Gustavas Adolphas išdavė savo prusiškus užvajavojimus, bet Vidžiamis pasiliko prie Svedijos. Drauge katalikams ir protestonams tapė sutarta pilna tikėjimo valnybė ir tarp Lenkijos bei Svedijos valna pirklyba. Tai-gi Vidžiamis 1629 m. pastojo Svediška provincija. Ėstija jau 1491 m. pristojusi buvo prie Svedijos.

Kas link darbų ant literariškos Latvių dirvos, tai ir dabar mažai kas buvo daroma, nors jau kuningai, idant tarpžmoniais išlaikyti mokslą Liuterio, griebėsi mokintiesi latviškai. Gotthardas Kettleris velyjos dėl Latvių ėsteigti priebažnytines mokslaines, rupinosi Rygoje ėkurti latvišką gimnaziją ir ėsakė apie raštus pasirupinti. Dėlto 1586 m. tapė spaustas Karaliaučiuje „Encheiridion“, perguldytas iš vokiškos kalbos į latvišką per Dobelės kuningą J o n ā R i v i ū (1586 m.²) 1587 m. išėjo dar kiti 3 rašteliai³) iš spaudos, tai ir viskas, kas tapė drukuota latviškai XVI šimtmetyje. Rygoje tapė

pirma latviška kninga spaudinta pas Molliną 1615 m., beje giesmės, iš biblijos, 10 dievo bauslių ir Encheiridion —viskas į vieną kningą tapė sudėta. Tai buvo pirmą latvišką maldų kninga. Minėtos 10 dievo bauslių tapė jau aplink 1530 m. surašytas per N . R a m m ' a , Latvių kuningą prie Jokubo bažnyčios Rygoje¹). Kuningai taip mažai latviškai temokėdavo, kad jų pamokslai budavo pusiau vokiškai sakomi ir gan-greit tik tai jiems patiems suprantami, dėlto 1614 m. dvarionys Rygon į sąeimę su-ėjė jau kalbėjosi, ar nereiktu su visu atleisti Latvių vokiškuosius kuningus.

Gadynėje Sirvydo ir Jaknavyčiaus latviškai ėsą rašinėje raštus Vilimas Buckus, Jurgis Bergeris, Tolgsdorf Erdman ir kiti Jėzuvitai (Jeroševič, III, 216).

XVI.

Vidžiamis po Švedu valdzia (1625—1710 m.)

Gadynė švediško valdymo dalinasi į du laikmečiu. Pirmasai, nuo 1625 — 1680 m., daugiur palaimintinas; antrasai-gi nuo 1680 — 1710 m. nelaimingas ir pilnas kentėjimų. Iš pradžios Vidžiamyje buvo didelis džiaugsmas, Svedai, ėpačiai Gustavas Adolphas, atmainė ant gerovės valdymą šalies ir sudą; taip-gi valdant Kristinai (1632 — 54 m.) daug buvo pašvesta dėl pataisymo vidurinių dalykų šalies. Nuo 1654—60 m. atėjo audringa ir karinga valdzia Karolio X Gustavo ir potam po sątaikų Olyvoje su Lenkija bei Kardyje su Maskolija, valdymas Karolio XI (1660 — 97 m.) Tas nuo 1680 m. konfiskavojo keletą Vidžiamio ritterių dvarų. Prie jo ėpėdinio, Karolio XII (1697 — 1718 m.) Vidžiamis ir Ėstija prapuolė dėl Svedijos ir 1710 m. parėjo į maskolių rankas.

* * *

Gustavas Adolphas nukreipė akis ant sudavadyjimo Liuteriškų bažnyčios dalykų Vidžiamyje. Įvesdinęs švedišką, iš dalies iki šiadien tebesantį bažnyčios rėdą, karalius 1630—31 m. ėsteigė gymnaziją ir pradines mokslaines Rėvaliuje, Rygoje ir Tėrbatoje. Rygos gimnazijoje pavelyjo mokinti latviškai ir priiminėti žiamionių vaikus. 30 d. jaunio 1632 m. stovėnėje pas Nuernbergą, kur jis stovėjo priešai didį Vallenšteina, Gustavas Adolphas padėjo parašą ant rašto, ėsteigiančio universitetą Tėrbatoje. Bet netik apie bažnyčias ir mokinimą jaunuomenės rupinosi Gustavas Adolphas, jis 1630 m. ėkūrė Tėrbatoje dvaro sudą (Hofgericht). Tam buvo pavesti pagal skaitlių tuometinių pavietų ketūri šalies sudai (Landgericht) Rygoje, Vende, Tėrbatoje ir Pėraavoje. Gustavas Adolphas atėmė nuo ponų tiesą spręsti apie žiamionių ypata

1) 1535 m. kn. J a h n i s E o k perguldė Zakarijo „Slawasdzeešma“, ir tolygius perguldymus yra parengė kuningai Andrius Schuring ir J. v. Dahlen. Visi tie bandymai tapė vėliaus spaudinti Latvių pirmoje kningoje.

2) K r . M i c k s Eezanoje, B . L e m r b o c k s Tukume, G . R e y m e r i s Bauskėje ir J . W e g m a n s Salduose užbaigė Riviaus darbą.

3) Tie pats kuningai išleidė: 1) Newahzu psalmi, 2) Šwehtdeenu un swehtku ewangeliji un lezijas, 3) Stahsti par Kristus zeešchanu un mirschanu. Visi viršminėti raštai drauge tapė praminti pirmą Latvių rankklinge („Enchiridion“). Kalba tų raštų buvo barbariška, ir gangreit tik tai patiems rašytojams suprantama.

(Toliaus bus.)

Balius! Balius! Balius!

Draugystė szv. Jurgio Kareivio rengia didelį balių ant naudos draugystės. Balius bus panedėlyje 22 Sausio 1900 m. ant „TURNEY HALL“ Bridgeport, Conn. Lietuviszki muzikantai isz Union City grajjs lietuviszkus szokius.

Užpraszm visus: vyrus ir mergeles isz Union City, Nautagatuck'o, Waterbury'o ir isz visų aplinkinių miestelių prubuti.

Įžanga tiktai 25 centai. Szirdingai užpraszo

Komitetas.

Pirmas Lietuviszkas Balius!

Draugystė szv. Kazimiero Nashua, N. H. parengia pirmą lietuviszką balių ant 27 dienos Sausio 1900 mete. Svetainėje „Franklin Opera House“ (ant Lowell dipo) nuo 2 valandos diena iki 12 val. nakties. Dėl to užpraszo kaip vietinius lietuvis ir lietuves, teip ir aplinkinius. Grajjs lietuviszka muzika.

Įžanga vyru 35 ct. „ moterei 15 ct.

Teip-gi ant rytojaus t. y. 28 Sausio atsibus visuomeniszkas susirinkimas po No. 63 Main str. su prakalboms, ant kurio užpraszyti kalėtojai isz kitų miestų.

Užpraszo Komitetas.

Pajieszkojimai.

Pajieszkau Juozo Baivio, kuris kitados gyveno Baltimore, Md. ir Simo Abramavicziaus gyvenusio Chicago, Ill. Kas apie juodu zino, arba patys, teiks isz atsizsaukti, nes turiu svarbų reikalą.

Juozas Mažeika
Box 291
Plymouth, Pa.

Naminiu rakandu yra ant pardavimo labai pigiai, teipgi ir fortipijonas, 3-cziame name nuo bažnyczios, Szneiderio name pas Juoza Mažeika.

KNYGOS.

Apraszymas tik dėl vieny Dievobaimingų žmonių; tikros teisybės ir stebuklingi Dievo galybės apsiereiskimai..... 80c.

Apie popiezius, vyskupus ir kitus Dievo tarnus ir jų gerus darbus..... 50c.

Knyga apie sutvėrimą Daugaus žemės ir kitų dangiszkių svietų bei apie pabaigąsvieto..... 75c.

Jieszkojimas peklos..... \$2,00

Galima gauti pas:
J. DAUGMATIS,
73 Grand street. Brooklyn, N. Y.

DR. F. J. KALMERTEN.
Specialistas chroniszkių ir nerviszkių ligų.

Gydo visokias užsi senėjusias ligas kaip tai: Troszkūli, spazmą, paralyzių, dusulį, pavandenjavimą, reumatizmą, skaudėjimą galvos, ausų, akių, ir nosies, ligas skilvio, gerklės, krūtinės, iszėjimą žarnų, drugi, iszmėtymus ant galvos ir sruogūnų, sustojimą, kėjimų, kranjo tekėjimą, mėnesinės tekėjimą, nevaisingumą,

skausmus po gimdymu, puliavimus, renas, atsivėrimus, ant kuno, rožę, žarnų ligas, ekandėjimą strėnų ir krutinės, plautį, nervų skaudėjimą, uždegimą žarnų iszputimus, niežėjimą, uždegimą sme enų, iszbarkimą puslės ligas, vėži, diegli, akmens ligą, užžiuvimą, nusilpėjimą kojų, džiova, žarnų ir inkstų ligas, karsztligę, niežus, iszberimus, kirmėles, dedervines ir t. t.
Gydo Moteris, Vaikus ir Vyrus
Jeigu sergi ir nustojęs esi vilties iszgyti, kreipkis tujaus pas daktarą Kalmerten'ą ant rodos Dr Kalmerten'as iszgydė tukstanczius žmonių, kurie ligai sirgo ir nū kitų daktarų negalėjo pasigelti ir iszsigdyti. Tie žmonės visur garsina varda D-ro Kalmerten'o, ir pažįstamiems jį rodyja. Kreipkitės pas D-rą Kalmerten'ą tai jus iszgydys.
LIGAS UZSIKRECZIAMAS abejos lyties (ar tai nū kitų gaitas arba nū gimdytojų paeinanczius) gudo pasekmingai ir greitai. Nereikia gydysis, tik tai gydysis, nes neatbojimas atveda piklas pasekmes ant atvėtes.
NORS LIGA BETU NEISZGYDOMA, RASZYK pas Dr. KALMERTEN, APRASZYK GERAI SILPNUMA, PADUK LYTI (ar vyras ar moteriszė), amži, szvarumą ir temperamentą ligo. Idėk i gromatą 2 centinę markę, parasyk savo pavardę ir adresą atzklai, o gausi per laiszka RŪDA DOVANAI ir tikrą nūmė Daktaro liga yra iszgydoma ar ne.
Nerykyk, bet raszyk tąjans. Adresas:
DR F. J. KALMERTEN.
TOLEDO, OHIO.

NEREIKIA PININGU. PRABA DOVANAI PER 30 DIENU.
Mes tikime Jums.
\$9,00 nusipirksite geriausią silvėnų m. szine VICTOR su visate pianais. Gerai-šali su išus ir 1-ongrus si vi-lis. Gvarantūjam 1-1-30 metų. P. rime 3-kyris uz visokią prekę 22,00 m. šipir site. r-aiiausius VARGŲNUS Victor. Gvarantūjame aut 25 metų. Prabs dovanai, 24 skyrių, visokia prekė \$20,00 pilsit. eimas VICTOR PIANO. Pardūdamė visokius ir ztkaliszkus instrumentus. Katalogai dovanai.
VICTOR MFG. CO. Dept. X 17. 161-167 Plymouth Pl., CHICAGO, ILL.

Susirinkimas.

Jeigu esi lietuvis ir teip vadinies ir nors kiek apie lietuviszkių supratimo turi, atėik ant susirinkimo T. M. Dr. Brooklyno kuopos, ant salės p. Draugelio 73 Grand Str. Brooklyn, N. Y. 21 d. Sausio (January) 1900 m. t.y. panedėlyje 8 valandą vakare.

Kuopos sekr.
J. Naujokas.

„Vienybes“ redakcijai gaunamos szios naujos knygos.

- Vilius Tell.* Drama penkiūse aktūse, versta isz vokiszkos kalbos per D. V. Kudirką -30
- Laisvos Valandos.* Eilės. Paraszė D. V. Kudirka -15
- Pasakos.* Pagal Krilovą paraszė Dr. V. Kudirka -10
- Laima ir Planetos* -25
- Aidas Lietuvos darbininkų* num. 3 ir 4 -15
- Lietuvos Darbininkas* num. 3 -20
- Isz ko kyba melai* -75
- Ggvenimai Szventujų* ant kožnos dienos 6-ta dalis -65
- Vienakis.* Apysaka isz gadydnyės prancuzų revoliucijos-5
- Ką turime veikti dėl mūsų iszganymo* -5
- Kalendaris* 1900 m. -15
- Paveiksiai.* Paraszė Žemaitė. -15
- Žmogus nepliuszki* -10
- Lietuvių Prateviai* -50
- Mažojai Azijoi* -50
- Imtynės varguolių su bagocziais* -10

ADRESAI
CENTRALISZKIŲ VYRSZINKŲ „TĖVYNĖS MYLĖTOJŲ“ DIENA GYSTĖS.
Prezidentas---J. Astromskis
P. O. Box 200, Minersville, Pa.
Kasierius---A. Olszovskis
60 Sub Sta. Chicago, Ill.
Sekretorius---M. J. Dumijonaitis,
65 N. Leonard str. Waterbury, Conn

FERAS! FERAS!

Žinokite ir atmykite broliai, kad 22 diena szio mėnesio t. y. panedėlij prasidės pirmutiniai szitoj aplielinkėj LIETUVISZKI FERAI. Trauksis Fėrai per visą nėdelę. Kartų su Fėrais PANEDELIJ, CZETVERGE ir SUBATORJ bus baliai. Kitose dienose kitokie pasilinksminimai. Lietuviai isz aplinkinių isz Wilkes-Barrių, isz Wanamies, Gleen Lyon ir Pittstono tegul pasinaudoja isz progos, ba tai bus puikiausii Fėrai. Lietuviai da niekad niekur tokių nesurėdė. Įrėdymas salės ir bus labai puikus. Prasidės Fėrai kas vakaras 7 adynoi ant puikiausios Plymouthe salės GRAND ARMORY HALL.
Fėrų Komitetas.

VYRAMS DYKAI.

Kiekvienas vyras, knrs paraszys laiszka i State Medical Institute, Kay 520 Elektron Building, Fort Wayue, Ind., aplaikys dykai prabos pakuti garsingu Naminių Gyduolių, iszgydžiūsiu tukstanczius vyrų kurie per ilgus metus kentėjo lytiszku dalių silpnumus, paeinanczius nuo jaunystes iszdykimo, pražudymo pajiegos ir atminties, silpnuma nugaros, sumenkėjima ir suvytima lyties dalių. Raszyk sziądien.

Nesiusk piningu.

Daug žmonių serga ant poliuocijos, kuri pasirodo laike miego arba prie nusiszlavinimo, ir jeigu isz to nesiugdys, ji neapleis žmogų kankinusi. Žmonės turinti tą ligą kenzia nemiga, galvos skaudėjimą, pilvo užkietėjimą arba netravinimą, nerviszkumą, vidurių ir nugaros skaudėjimą ir apsilsnėjimą lytiszku kuno dalių. Jeigu tokiūse atsitikimūse reikalauji pagalbos, nesiusk piningu, bet raszyk pas manę idėdamas markę, o asz atsiūsiu tau apraszymą, isz kurio tikrai iszsigydysi. Adrisūk:
John Wasel,
Box 443, Iron Mountain, Mich.

P. CH. SABAS

Geriausią užėiga dėl visų, o ir Degtinė, Vynas, Alus ir Cigarai yra pirmos kliasos, taipogi ir Bilerdą puikų laikau dėl praleidimo linksmiau laiką.

PARDŪDU LAIVAKORTES
ant visokių kelių mariomis ko nū pigiausei. Siuncziu piningus i visas dalis svieto. Norintis kad jo piningai siuncziami itėvynę neprapultų ir kų greicziausei nueitu, tegul kreipe si po tokiu adresu:

P. Ch. Sabas
301 W. Centre street
SHENANDOAH, PA.

LION COFFEE

Used in Millions of Homes!
 Accept no substitute!
 Insist on LION COFFEE, in 1 lb. pkgs.

Best Coffee for the Money!
 Try LION COFFEE and you will never use any other. It is absolutely pure Coffee and nothing but Coffee.

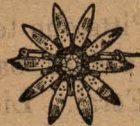

These articles mailed FREE in exchange for lion heads cut from front of 1 lb. LION COFFEE pkgs.

Gold Collar Button.
 Mailed free for 5 lion heads cut from Lion Coffee wrappers and a 2-cent stamp. Made of rolled gold and with mother-of-pearl back; suitable alike for ladies and gentlemen. This shape is handy and popular.

Daisy Neck-Pin.
Genuine Hard-Enamel and Gold.
 For 18 lion heads and a 2-cent stamp. The illustration is only two-thirds actual size. Color a delicate pink, with jewel setting and gold trimmings. Best enamel finish, stylish and durable.

"The Lion's Bride."
 Mailed free for 12 lion heads cut from Lion Coffee wrappers and a 2-cent stamp. An unusually fine picture, from the brush of the noted German artist, Gabriel Max. It is founded on Chamisso's poem, "The Lion's Bride." The story is interesting, and we send with each picture a handsome folder, containing copy of the poem and telling all about it. Size, 15x26 inches.

"Dorothy and Her Friends."
A bright, cheery picture.
 For 8 lion heads and a 2c. stamp.
 A bright, cheery picture, representing a little girl playing with her chickens and her rabbits. The predominating colors are rich reds and greens. Size, 14x28 inches.
 For 10 lion heads and 2-cent stamp we will mail it framed, ready for hanging.

STRENGTH, PURITY AND FLAVOR

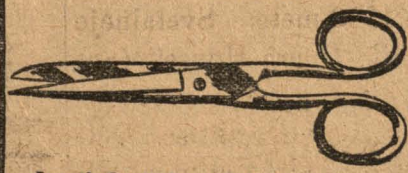
Stylish Belt-Buckle.
 Handsomely gold-plated, with Roman finish, and set with ruby colored jewel in the center. This will be welcomed for "dressed-up" occasions by the ladies who like to wear different colored sashes. The gold-finish goes well with any of them. Given for 20 lion heads and a 2-cent stamp.

Box of Colored Crayons.
 For 10 lion heads and a 2c. stamp.
 Fine wax crayons, fifteen different colors, accompanied with outline pictures for coloring. Each crayon is wrapped with strong paper, to prevent breaking.

Ladies' Scissors.
 Length, five inches, suitable for cutting, trimming and general household use. Given for 12 lion heads and a 2c. stamp.

Ladies' Apron.
 Made of good quality lawn, with alternate reversing and tucks; broad hem at bottom, and is neatly gathered at waist; a very superior and stylish article. Size, 36x40 inches.
 Given for 20 lion heads and a 2-cent stamp.

Child's Drawing Book.
 A collection of nice outline pictures bound into book form with sheets of tissue paper between the leaves. On these tissue pages the children can trace the pictures beneath, thus affording enjoyment, as well as instruction to the hand and eye. These drawing books and the box of crayons go very well together. There are six different kinds, and each drawing book requires 6 lion heads and a 2-cent stamp.

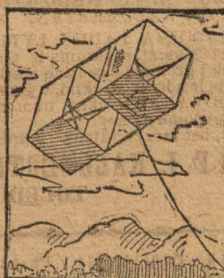
Razor.
 Given for 35 lion heads and a 2-cent stamp. A first-class razor, made of best English steel, and extra hollow-ground.

Fruit Picture.
 Size, 16x24 inches. Given for 8 lion heads and a 2-cent stamp.

Naval Box Kite.
See it Fly!
 The celebrated box kite now so popular. Thirty inches long and comes safely folded, but can quickly be spread to fly. Every American boy wants one, and older persons also are interested.
 Mailed free for 40 lion heads cut from Lion Coffee wrappers and a 2-cent stamp.

Rubber Dressing Comb.
 For 10 lion heads and a 2-cent stamp. Length, 7 inches, full size and weight. Made of genuine India rubber, finely finished. Appropriate for a ladies' dressing-case or for use in the household.

50-Foot Clothes Line.
 Given for 15 lion heads and a 2-cent stamp. Made of closely braided cotton threads, strong, and will give the best of satisfaction.

Game "India."
 Similar to "Parquet," which has been played in eastern countries since before the dawn of history. The illustration shows plan of the game, with usual counters, dice and dice-cups accompanying it. A game which people never tire of playing. Given for 20 lion heads and a 2-cent stamp.

Every time you buy a pound package of LION COFFEE you have bought something else, too. Don't overlook it! You have bought a certain portion of some article to be selected by you from our new Premium Lists!

THE ABOVE ARE ONLY A FEW OF THE LION COFFEE PREMIUMS. Another list will shortly appear in this paper! Don't miss it! The grandest list of premiums ever offered!

You always know LION COFFEE by the wrapper. It is a sealed package, with the lion's head in front. It is absolutely pure if the package is unbroken. LION COFFEE is roasted the day it leaves the factory.

IMPORTANT NOTICE.

When writing for premiums send your letter in the same envelope or package with the lion heads. If more than 15 lion heads are sent, you can save postage by trimming down the margin. Ask your grocer for large illustrated premium list. Address all letters to the

WOOLSON SPICE CO., Toledo, Ohio.

**Broliai Varnagiriai
Liudvikas ir Adomas
Laiko didelia krautuvia**

visokių valgomų daigtų, kumpių, miltų, cukriaus, arbatos, kavos ir visko kas tikt užlaikyme gyvasties yra reikalinga. Taipogi parsidūda czebatai, czeverykai, marszkiniai ir visok kiti daiktai. Viskas pigiausia ir dideliu pasirinkime.

Laiko arklus dėl parsamdymo pasivažinėti, veža anglis į stubas, perkrausto naminius daiktos, laiko visokių paveikslų (abrozų), ražančių, szkaplierių, kryželių, maszinukių gromatoms drukavoti, abrozus įdeda į puikius rėmus, deda langams stiklus ir t. t. Viską atlieka labai pigiai
(P. O. Box 213) 212 East Main Street,
PLYMOUTH, PA.

BRAVORAS.
(CITY BREWERY CO.)
Kuriame isdirba skaniausią, geriausią ir sveikiausią, **ALŲ ELIŲ** ir **PORTERŲ**.
Po No 600 iki 612 Pearl str.
ELIZABETH N. J. PETER BREIDT
Locninikas.

HOTELIS arba geriausia užėiga dėl darbininkų ar sziap žmonių. Kurie norite szi bei tą dasižinti ir szalto aluczio Taurę iszsigerti vyno ir visokių arielkų, ar cigarelų skanų užirukyti, ateikite pas:
Antaną Kalinaucką
13 N. Hancock st. **WILKES-BARRE**

50 YEARS' EXPERIENCE

PATENTS

TRADE MARKS, DESIGNS, COPYRIGHTS & C.

Anyone sending a sketch and description may quickly ascertain our opinion free whether an invention is probably patentable. Communications strictly confidential. Handbook on Patents sent free. Oldest agency for securing patents. Patents taken through Munn & Co. receive special notice, without charge, in the

Scientific American.

A handsomely illustrated weekly. Largest circulation of any scientific journal. Terms, \$3 a year; four months, \$1. Sold by all newsdealers.

MUNN & Co. 361 Broadway, New York
Branch Office, 625 F St., Washington, D. C.

GERAS UZDARBYS.

Pajieszkome gerų lietuvių, kurie turi norą prekiauti kas yra labai apsimokamu daiktu. Reikalaujame kiekviename mieste Agento. Mes parėdame siuvimo maszinas, drukavojimo gromatų Maszinas ir Plunksnas padaszkomis. Plunksnų pradas nusiysime kiekvienam, kuris prisius už 10 ct. markių po 2c. Teipgi kas noripriinti mūsų agenturą, tegul prisiunezia marke už 2 ct., o gaus atsakymą. Kas norėtu nusipirkti gerą Masziną siuvimui, tegul prisiunezia \$25,00, kur likusius \$20 užmokėsite ant freito ir Maszina bus Jusų. Raszyti galima lietuviszkai Adresas:

J. F. RICHARD, Mdse Co
62 Gouverneur str. **NEW YORK, CITY**

NAUDOKITES.
ISZ PUIKIAUSIOS ant svieto popieros dėl gromatų ratzymo su puikiausioms kvietkoms, apskaitymais ir pavincziavėm. parsidūda po neiszpasakytai anžemintą prekę. Kas prisius 33c pacztinėms markėms gaus tuziną tų puikiasių ant visos pasaulės popierų su konvertais; kas prisius \$100 gaus 5 tuzinus. Kasztus prisiuntimomes apmokame
Perkucziams, agentams ir pedioriams dūdame didelį pelną. Ant pareikalavimo iszs nucziamė į visas dalis Amerikos
Uzsisteliūdami opjeras ir prisiusdami ant jų pinngus visada uždekite szitokį adresą.
W. KUDARAUCKAS, & CO.,
Box 234 LAWRENCE, MASS.

Lietuviu užėiga.
Geriausė užėiga dėl lietuvių isz viso miesto. Prilaikau visokius gerymus, kaip to: Alų, Arielką, Likierą, Vyną ir visokius Cigarus pirmos klesos, taipgi siuneziu pinigų į visas dalis svieto. Pardūdu Laivakortes ant visų linijų. Apart to dūdu kiekvienam prieteliszką rodą.
Todėl nepamirszkit jog mano **HOTELIS** po No 1837 Main Ave. Providence, **SCRANTON, PA.**
Petras Lipavyczia.

Kosulys

Yra pradžia daugelio ligų. Yra tai vogtinai užsislėpusi pradžia džiuvos.

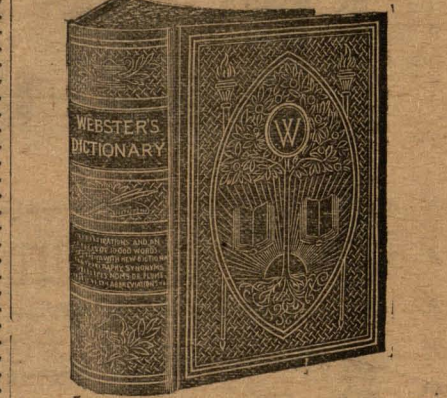
Severo's Balsamas dėl Plaučių
Jeigu vartosi laiku tai užbėgs visoms visoms plaučių ligoms. Yra tai geriausė pagelba nuo visokio kosulio, lengvo atsikosėjimo isisenėjusio kosulio, astmos, Bronchitis, Croupo, Pneumonios. Pneumonios, LaGrippe
Prekė 25 ir 50 ct.

SEVERO'S St. Gothardo Aliejus
Yra geriausiai gydantis ir greitai nuraminantis skausmus. Gydo sausgėlą, suputimą, reumatizmą, sanarių gėlimo ir tt. greičiausiai pagelbsti.
Prekė 50 ct.

W. F. SEVERA.
CEDAR RAPIDS, IOWA.
Reikalaukite **SEVERO'S** Kalendorių del 1900 m.
Severos gydūlės yra gaminamos pas A. Groblevskį, 111 Main str. Plymouth, Pa.

Graičiausiai iszgydo visokias ligas
Dr. J. Szlupas
421 Penn. Ave.
Scranton, Pa.

An \$8.00 DICTIONARY for \$1.00
The New Werner Edition of Webster's Dictionary.....

Newly and magnificently illustrated. We offer you the best Dictionary ever put on the market at a low price. This new edition contains many special features such as dictionary of Synonyms and Antonyms, lexicon of foreign phrases, dictionary of abbreviations, colored plates, etc., etc. Remember this is not the cheap book but a beautifully printed edition on fine paper with thousands of valuable additions of aid to students and business men. If you desire this book, send us our special offer price, \$1.00, and we will send you this great dictionary, bound in cloth or send us \$2.00 and we will send the same book bound in full tan sheep, with a beautiful cover design. The handsomest low-priced Dictionary ever published. For every day use in the office, home, school and library this dictionary is absolutely unequalled. Forwarded on receipt of our special offer price, \$1.00 for cloth binding or \$2.00 for the full tan sheep. If it is not satisfactory, return it and we will refund your money. Write for our special illustrated catalogue, quoting the lowest prices on books, FREE. We can save you money. Address all orders to
THE WERNER COMPANY,
Publishers and Manufacturers. **Akron, Ohio.**
[The Werner Company is thoroughly reliable.] -Editor.

WM. N. REINOLDS, Jr.,
ADVOKATAS.
42 Welles Building,
Wilkes-Barre, Pa. Telephone 306.

W. SŁOMINSKA,
679 Milwaukee Avenue, **CHICAGO, ILL.**
Mano Dirbtuve tapo Apdowanota

POWSZECHNA WYSTAWA KRAJOWA 1894

DWIEMŚ MEDALIAIS ant Kosciuszkos Parodos už rupestringą, teisingą ir artistiszką iszdirbimą.

KARUNŲ, SZARPU, KUKARDŲ, ROZETŲ, BERLŲ, MARSZALKINIŲ LAZDŲ ir tt.

Turiu už garbę apreiksztį guodotiniems Kunigams ir guodotin. Draugystėms, kad asz dirbu visus augszocziaus paminėtus daigtus **Pigiausei, Teisingiausei ir Geriausei**, nes per 30 metų užsiimdama iszdirbimais igijau geriausę praktiką ir dėl to galiu wiską padirbt pigiau ir geriau negu kiti fabrikai.
Su guodone
W. SŁOMINSKA, 679 MILWAUKEE AV., CHICAGO, ILL.

